

PENSUMLISTE – VÅREN 2009

ARKEOLOGI

Bachelor i arkeologi

Master i arkeologi

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI OG RELIGIONSVITENSKAP
OG
SEKSJON FOR ARKEOLOGI OG KULTURHISTORIE,
VITENSKAPSMUSEET
NORGES TEKNISK-NATURVITENSKAPELIGE UNIVERSITET
TRONDHEIM

INNHOLDSFORTEGNELSE

Det anbefales at pensumlistene leses på bakgrunn av de opplysninger som er gitt i Studiehåndboken. Studiehåndboken 2008/2009 fås kjøpt på Tapir bokhandel. Den er også lagt ut på nettet:
<http://www.hf.ntnu.no/hf/adm/studier/studiehandboka/bok/s20082009/>

BACHELORGRAD I ARKEOLOGI	3
ARK1111 INTRODUKSJON TIL ARKEOLOGI.....	3
ARK1114 ARKEOLOGI I SKRIFTLØSE SAMFUNN – STEINALDER OG BRONSEALDER	6
ARK1120 FELTARKEOLOGISK METODE I	11
ARK2214 FORHISTORISK ARKEOLOGI	16
ARK2215 HISTORISK ARKEOLOGI I	23
ARK2220 FELTARKEOLOGISK METODE II	31
MASTERGRAD I ARKEOLOGI.....	35
ARK3110 ARKEOLOGIENS KUNNSKAPSOPPBYGGING	35
ARK3210 KULTURMINNEFORVALTNING	38
ARK3220 MUSEOLOGI.....	40
ARK3230 ARKEOLOGISK SPESIALISERING	42
ARK3240 SELVVALGT PENSUM.....	55
ARK3320 FELTARKEOLOGISK METODE III	56

BACHELORGRAD I ARKEOLOGI

ARK1111 INTRODUKSJON TIL ARKEOLOGI

PENSUM

HVA ER ARKEOLOGI?

Bjerck, H. B. 2001: Kulturminner fra oldtid og middelalder. I Holme, J., (red.), *Kulturminnevern*. Bind I, 32-55. Oslo.

Gamble, C. 2002: *Archaeology: The Basics*. Routledge: London, ca. 200 s.
Finnes som elektronisk bok I BIBSYS

Shanche, A. 2001: Samiske kulturminner. I Holme, J., (red.), *Kulturminnevern*. Bind I, s. 56-61. Oslo. 4 s.

FORSKNINGSHTORIE OG TEORETISK RAMMEVERK

Olsen, B. 1997: *Fra ting til tekst*. Universitetsforlaget, Oslo, s. 11–279. 268 sider.

White, L. 1973: Foreword, i: Service, E. & M.D. Sahlins (red.), *Evolution and Culture*, University of Michigan Press. 5 sider.

ARKEOLOGI OG MODERNE SAMFUNN

Fox, Edward. 2001. *Palestine Twilight: the murder of Dr. Albert Glock and the archaeology of the Holy Land*. Harper Collins. London. Ca 250 sider

Keller, Chr. 1978: *Arkeologi – virkelighetsflukt eller samfunnsforming*. Universitetsforlaget. 9-99. Ca 60 sider

Sabloff, J.A. 2008. *Archaeology Matters. Action archaeology in the modern world*. Left Coast Press. 11-113. Ca 100 sider

ARKEOLOGISKE EKSEMPLER 1: HULEMALINGER I NORGE GJENNOM 80 ÅRS FORSKNING

Bjerck, H. B. 1995: Malte menneskebilder i "Helvete". Betragtninger om en nyopdaget hulemaling på Trenyken, Røst, Nordland. *Univ. Oldsaksamling Årbok* 1993/1994, s. 121–150. 16 sider.

Johansen, A. B. 1988: Bildene i Troillhåle. *Årbok for Helgeland* 1988, s. 29–32. 3 sider.

Marstrander, S. 1965: Fingalshulen i Gravvik, Nord-Trøndelag. *Viking* XXIX, s. 147–165. 13 sider

Petersen, Th. 1914: Solsemhulen paa Leka. En boplads fra arktisk stenalder. Foreløpig meddelelse. *Oldtiden* IV, s. 25–41. 9 sider.

Sognnes, K. 1983: Prehistoric Cave Paintings in Norway. *Acta Archaeologica* vol. 53/1982, s. 101–118. 10 sider.

ARKEOLOGISKE EKSEMPLER 2: ENDRINGSTEORIER AVSPEILET I NEOLITTISERINGSPROSESSEN

Bender, Barbara 1978: "Gatherer-hunter to farmer: a social perspective." I: *World Archaeology* vol 10, 2. 15 sider.

Childe, V. G. 1936: "The Neolithic Revolution." Kap V, I: *Man makes himself*, 37 sider. Boken finnes i en rekke utgaver som f.eks. Fourth Edition, The Fontana Library (Collins) 1966.

Hodder, I. 1990: *The Domestication of Europe*, kapitel 1 "Introduction" og kapitel 2 "The Domestication of Society", s 1-43 (37 s).

Haaland, R. 1997: "Emergence of sedentism: new ways of living, new ways of symbolizing." I: *Antiquity* vol 71:272, s 374-85. 7 sider.

Arkeologiske Eksempler 3: MATERIELL KULTUR

Kopytoff, I. 1986: The Cultural Biography of Things. Commoditization as Process. I: Appadurai, A. (ed.) *The Social Life of Things*, Cambridge University Press. Cambridge. 64-91. Ca 25 sider.

Arkeologiske Eksempler 4: HÅNDVERKSKUNNSKAP

Bender Jørgensen, L. 2006 Textiler – mellom håndværk og videnskap. I: Børresen A.K og Molander B. (red) Håndverk og kunnskap. *Forum for kunnskapshistorie*. Publikasjon 5. NTNU. 41-48. Ca 5 sider.

Bentz Høgseth, H. 2006. Å skrive håndverk. I: Børresen A.K og Molander B. (red) Håndverk og kunnskap. *Forum for kunnskapshistorie*. Publikasjon 5. NTNU. 51-74. Ca 15 sider.

Arkeologiske eksempler 5. MARITIM ARKEOLOGI

Jasinski, M.E: 1995: Maritim arkeologi. Genesis definisjon og kunnskapsbehov. I: Marinarkeologi, kunnskapsbehov. Rapport fra seminar 22.-25. september 1993, Korshavn ved Lindesnes. Norges Forskningsråd, FOK: 103-127. 25s.

Pálsson, G. 1994: Enskilment at sea. *Man (N.S.)* 29, 901-927. 24 sider.

I alt ca. 1100 sider

Supplerende litteratur og oppslagsverker (seminarer):

Renfrew, C & P. Bahn (red) 2005: *Archaeology: The Key Concepts*. Routledge: London. ca 250 s.

Østmo, E. & L. Hedeager (red) 2005: *Norsk arkeologisk leksikon*. Pax forlag: Oslo (ca 500 s).

ARK1114 Arkeologi i skriftløse samfunn – steinalder og bronsealder

PENSUM

ALLMENT:

(431 s)

Baudou, E. 1995. *Norrlands forntid – ett historiskt perspektiv*. Umeå, Gewe-förlaget. (105 s)

Jensen, J. 2000: *The Prehistory of Denmark*, kap. 1-5, 11-14. London. (119 s)

Lillehammer, A. 1994 [2005]: *Fra jeger til bonde*. Aschehougs Norgeshistorie 1, s. 16-140. Oslo. (111 s)

Olsen, B. 1994: *Bosetning og samfunn i Finnmarks forhistorie*. Oslo, s. 9-139. (128 s) Universitetsforlaget, Oslo.

Sognes, K. 1999: *Det levende berget*, Tapir, Trondheim. (96 s)

Steinalder i Europa:

(390 s)

Ammermann, A.J. & P. Biagi (red) 2003: *The Widening Harvest. The Neolithic Transition in Europe: Looking Back, Looking Forward*, kap. 3,4,7,8,12,13,14. Archaeological Institute of America, Boston. (98 s)

Bahn, P. G. 1998: *The Cambridge Illustrated History of Prehistoric Art*, kap. 4,5, s. 82-140. Cambridge University Press, Cambridge. (30 s)

Boric, D. 2002: The Lepenski Vir conundrum: reinterpretation of the Mesolithic and Neolithic sequences in the Danube Gorges. *Antiquity* 76, s. 1026-1039. (6 s) [E-tidsskrift]

Boric, D. & S. Stefanovic 2004: Birth and death: infant burials from Visac and Lepenski Vir. *Antiquity* 78, s. 526-546. (10 s) [E-tidsskrift]

Clottes, J. 1990: The parietal art of Late Magdalenian. *Antiquity* 64, s. 527-548. (12 s) [E-tidsskrift]

- Cunliffe, B.** 2001: *Facing the Ocean: The Atlantic and its peoples*, kap. 5: Ancestors and ritual landscapes, s. 159-212. Oxford University Press, Oxford. (32 s)
- Finlayson, C.** 2004: *Neanderthals and humans: An Ecological and Evolutionary perspective*, kap. 7: The modern human colonization and the Neanderthal extinction, s. 148-194. (30 s) [E-bok]
- Hodder, I.** 1990: *The Domestication of Europe*. Blackwell, Oxford. kap. 2, s. 20-43 (22 s)
- Klein, R. G.** 2005. Hominid dispersal in the Old World. I C. Scarre (red.): *The Human Past*. Thames & Hudson, London. Kap. 3, s. 84-123. (32 s)
- Pettit, P.** 2005: The rise of modern humans. I C. Scarre (red.): *The Human Past*. Thames & Hudson, London. Kap. 2, s. 124-173. (40 s)
- Radovanovic, I.** 2000: Houses and Burials at Lepenski Vir. *European Journal of Archaeology* 3, s. 330-349. (10 s) [E-tidsskrift]
- Toth, N. & K. Schick** 2005: African origins. I C. Scarre (red.): *The Human Past*. Thames & Hudson, London. Kap. 2, s. 46-83. (33 s)
- Zvelebil, M.** 2008: Innovating hunter-gatherers. I G. Bailey & P. Spikins (red.): *Mesolithic Europe*, kap. 2, s. 18-59. Cambridge University Press, Cambridge. (35 s)
- STEINALDER I NORDEN:**
(302 s)
- Alsaker, S. K.** 2005: Steinalderen. I I. Bull (red): *Trøndelags historie* 1, s. 17-81 (30 s)
- Bergsvik, K.A.** 2002: Task groups and social inequality in Early Neolithic western Norway. *Norwegian Archaeological Review* 35: 1-28. (20 s)
- Bergsvik, K.A. & A. Bruen Olsen** 2003. Traffic in stone adzes in Mesolithic western Norway. I L. Larsson m.fl. (red): *Mesolithic on the Move*. Oxford, Oxbow Books, s. 485-493. (6 s)
- Bjerck, H.B.** 2008: Norwegian Mesolithic trends: A review. I G. Bailey & P. Spikins (red.): *Mesolithic Europe*, kap. 3, s. 60-106. Cambridge University Press, Cambridge. (40 s)
- Edgren, T.** 1993: *Finlands historia* 1, s. 39-86. Schildts, Helsinki. (34 s)

- Fischer, A.** 1991: Pioneers in deglaciaded landscapes: The expansion and adaptation of Late Palaeolithic societies in Southern Scandinavia. I: N. Barton, A.J. Roberts & D.A. Roe (red): *The Late Glacial in North-West Europe: Human Adaptation and Environmental Change in the End of the Pleistocene*, s. 100-121. CBA Research Report 77. London. (22 s)
- Forsberg, L.** 2003: Förhistoriska fångst samhällen i Indalsälvens avrinningsområde. I A. Beverfjord (red.): Midtnordisk arkeologisymposium 1999. *Vitark 3*, s. 41-70 (22 s).
- Gundersen, S. M.** 2006: Ausevik i en mesolittisk verden – om veideristninger og sosiale grupper i Vest-Norge. I R. Barndon m.fl. (red): Samfunn symboler og identitet. UBAS nordisk s. 105-115. Bergen. (9 s)
- Helskog, K.** 1999: The shore connection. Cognitive landscape and communication with rock carvings in northernmost Europe. *Norwegian Archaeological Review 27*: 73-94. (16 s)
- Lørdøen, T. K.** 2003: Late Mesolithic rock art and expressions of ideology. I L. Larsson m.fl. (red): *Mesolithic on the Move*. Oxford, Oxbow Books, s. 511-520. (7 s)
- Nærøy, Arne Johan** 1999: The Norwegian Stone Age in South Scandinavian and Northwest European Context. I L. Selsing & G. Lillehammer (ed): *Museumslandskap*. AmS rapport 12B, s. 463-488. (30 s)
- Petersen, E. B. & C. Meiklejohn** 2003: Three cremations and a funeral: Aspects of burial practice in Mesolithic Vedbæk. I L. Larsson m.fl. (red): *Mesolithic on the Move*. Oxford, Oxbow Books, s. 485-493. (6 s)
- Pettersen, K.** 1985: Yngre fangst-steinalder. *Helgeland historie 1*, s. 61-132. (45 s)
- Purhonen, P.** 2003: Varggrottan: Bosättningen före istiden. I A. Beverfjord (red.): Midtnordisk arkeologisymposium 1999. *Vitark 3*, s. 27-31. (4 s)
- Rokoengen, K. & A.B. Johansen** 2003: Muligheter for tidlig bosetning på kontinentalsokkelen utenfor Midt-Norge. I A. Beverfjord (red.): Midtnordisk arkeologisymposium 1999. *Vitark 3*, s. 33-40. (6 s)
- Sognes, K.** 2008: Rock-art and material culture: Stone Age symbol systems in Central Norway. I G. Nas & G. Children (red.): *The Archaeology of Semiotics and the Social Order of Things*. British Archaeological Reports, s. 9-18. (5 s)

BRONSEALDER I EUROPA:

(281 s)

Cunliffe, B. 2001: *Facing the Ocean: The Atlantic and its peoples*, kap. 6-7: s. 213-310. Oxford University Press, Oxford. (65 s)

Gillis, C., D. Olausson & H. Vandkilde 2004. *Dawn of Europe*, s. 3-53, 65-103, 113-140. Lund. (58 s)

Kaul, F. 1995: Ships on Bronzes. I O. Crumlin-Pedersen & B. M. Thye (ed): *The Ship as Symbol in Prehistoric and Medieval Scandinavia*, s. 59-70. København. (10 s)

Demakopoulou, K. (red) 1999: *The Gods and Heroes of the European Bronze Age*, s. 29-72. Thames and Hudson, London. (43 s)

Kristiansen, K. 1998: *Europe before history*. Kap. 4-5, s. 63-209. Cambridge University Press, Cambridge. (85 s)

Kristiansen, K. & T. B. Larsson 2005: *The Rise of Bronze Age Civilization: Travels, Transmissions and Transformations*, kap. 4, s. 108-141. Cambridge University Press. 20 s.

BRONSEALDER NORDEN:

(139 s)

Artursson, M. 2005: Byggnadstradition, bebyggelse och samhällsstruktur i Sydskandinavien under senneolitikum och äldre bronsålder. I J. Goldhahn (red.): *Mellan sten och Järn (II)*. Gotarc Series C 59, s. 39-66. (16 s)

Bakka, Egil 1976 [1994]: *Arktisk og nordisk i bronsalderen*. *Miscellanea* 27, s. 7-47 (41 s)

Bergerbrant, S. 2005: Fremda Frau eller I lånade fjädrar? Interaktion i norra Europa under period I och II. I J. Goldhahn (red.): *Mellan sten och Järn (II)*. Gotarc Series C 59, s. 230-240. (8 s)

Berntsson, A. 2005: Fiske och resor – ett nytt sätt att se på kommunikation. I J. Goldhahn (red.): *Mellan sten och Järn (II)*. Gotarc Series C 59, s. 241-252. (8 s)

Bolin, H. 2005: Ockuperad förhistoria – om östligt inflytande i den nordiska bronsålderskretsen. I J. Goldhahn (red.): *Mellan sten och Järn* (II). Gotarc Series C 59, s. 217-227. (7 s)

Kristiansen, K. 2002: Langfærder og helleristninger. *In situ* 2000-2002, s. 67-80. (9 s)

Kristiansen, K. 2005: Cosmology and consumption in the Bronze Age. I J. Goldhahn (red.): *Mellan sten och Järn* (II). Gotarc Series C 59, s. 135-149 (8 s).

Løken, Trond 1998: Hustyper og sosial struktur gjennom bronsealder på Forsandmoen, Rogaland, Sørvest-Norge. I T. Løken (ed): *Bronsealder i Norden – regioner og interaksjon*. Ams Varia 33, s. 107-121. Stavanger (12 s)

Sognes, K. 2003: Bronze Age rock-art and landscape in Trøndelag, Norway. I K. Sognes (red.): *Rock art in landscapes – landscapes in rock art*. DKNVS skrifter 2003 (4), s. 85-106 (12 s).

Sognes, K. 2005: Bronsealderen. I I. Bull (ed): *Trøndelags historie* 1, s. 83-105. Trondheim (18 s)

Stig Sørensen, Marie Louise 1989: Looking at Peripheries: Reproduction of Material Culture in Late Bronze Age Scandinavia and England. I H.-Å. Nordström & A. Knappe (ed): *Bronze Age Studies*, s. 63-76. Stockholm (12 s)

Totalt 1543 s.

ARK1120 Feltarkeologisk metode I

OVERSIKTER:

De eldste sporene i jordbrukslandskapet 1999. *Norsk bondelag*. (10 s).
www.bondelaget.no

Greene, Kevin 1996: *Archaeology. An Introduktion*. Routledge, Bath 1996. side 19 – 25, 50 – 84 og sider 140-181. (81 s).

Jacobsen, Harald og Jørn-R. Follum 1997: *Kulturminner og skogbruk*. Side 12 – 241, (229 s).

KULTURMINNEFORVALTNING OG REGELVERK:

Gaukstad, Even 2001: Hovedaktørene i kulturminneforvaltningen. I: *Kulturminnevern. Lov forvaltning, håndhevelse* Bind I. Kap. 3.5, s. 136-145. (9 s).

OPPMÅLING:

Keller, Christian 1984: *En innføring i oppmålingsteknikk for arkeologer*. Universitetets Oldsaksamling Oslo 1984. Side 4 – 94. (90 s).

DATERINGSMETODER:

Gråslund, Bo 1996: *Arkeologisk datering*. Lund 1996. side 7-74 (63 s).

Tauber, Henrik 1992: 40 år med kulstof-14 dateringsmetoden. *Nationalmuseets arbeidsmark* 1992. (13 s).

FORSKJELLIGE KULTURMINNETYPER:

Alsaker, Sigmund 1995: Fiskevær gjennom 1500 år. *SPOR* 1995 nr. 1. (3 s).

Arkeo. 1988: Gravskikk i forhistorisk tid (temanummer) *ARKEO* nr. 1 1988. (8 s).

Berglund, Birgitta 1993: Gamle spor etter åkerbruk i Midt-Norge. *SPOR* 1993 nr. 2. (3 s)

Berglund, Birgitta 2005: I skyggen av Sandnes – graven forteller. *SPOR* 2005 nr.2. (5 s)

Binns, Kari Støren og Preben Rønne 1996: Døde kult i steinalderen – likheter og motsetninger i sør og nord. *SPOR* 1996 nr. 2. (6 s).

Birgisdóttir, Brynja og Lene Strøm 2002: Fortiden opp fra åkeren – Vikingen fra Medalhus. *SPOR* 2002 nr.2. (3 s)

Bjerck, Hein B 1989/95: Forskningsstyrt kulturminneforvaltning på Vega, Nordland. *Gunneria* 61. side 22 – 192. (170 s).

Ellingsen, Ellen Johanne Grav 2005: Offersteinen på Jernmannburet. *SPOR* 2005. nr 2. (3 s)

Farbregd, Odmunn 1986: Elveosar – gamle sentra på vandring. *SPOR* 1986 nr. 2. (6 s).

Farbregd, Odmunn 1989: Tjørebrenning – ein enkel, men spennande kunst. *SPOR* 1989 nr. 1. (4 s).

Farbregd, Odmunn 1993: Gravskikk: Vrimmel av variasjon. *SPOR* 1993 nr 1.(4 s).

Farbregd, Oddmunn et al 1993: Vikingetidsfunn på Vang. Oppdal historielag, *Særtrykk av "Bøgda vår"* .(21 s).

Grønnesby Geir 1999: Fortidens hus på Kvenild. *SPOR* 1999 nr 1. (2 s).

Grønnesby, Geir 2000: Langhus fra eldre jernalder på Hovde, *Årbok for Fosen*. Side 41 – 52. (11 s).

Grønnesby, Geir 2002: Gamle graver i veien – Utgraving av røys og haug i forbindelse med E6 Steinkjer. *SPOR* 2002 nr.2. (9 s)

Grønnesby, Geir 2004: Arkeologisk utstilling - Graver i veien. *SPOR* 2004 nr.2. (2 s)

Haug, Anne 2000: Bronsealderhuset på Bøen i Midsund. *SPOR* 2000 nr.2. (4 s)

Haug, Anne og Lars Olav Johansen 2003: Husfrua på Vike. *SPOR* 2003 nr.2. (4 s)

- Haug, Anne** 2003: På sporet av den eldste bosetningen i Kristiansund. *Årbok for Nordmøre*. Side 8 – 48. (40 s).
- Haug, Anne** 2004: Husbonden på Vike. *SPOR 2004 nr. 2*. (3 s)
- Haug, Anne og Raymond Sauvage** 2005: Huler, hellere og deres mange hemmeligheter. *SPOR 2005 nr.2*. (4 s)
- Henriksen, Merete Moe** 2003: Langs forhistoriske vegfar i Strinda. *Årbok for Strinda Historielag* side 59 – 73. (14 s).
- Risbøl et al** 2001: *Kulturminner og kulturmiljø i Gråfjell. Regionfelt Østlandet, Åmot kommune i Hedmark. Arkeologiske registreringer 2001, fase 3*. NIKU 2001 (75 s)
www.niku.no/archive/niku/prosjekter/grafjellweb_03/116_fase3_low.pdf
- McLes, Chris** 1994: Et samfunn bak murene – håndverkermiljøet i Erkebispegården. *SPOR 1994 nr 1*. (5 s).
- Nymoen, Pål Aa.** 1995: Sjøveien over land – om eid og båtdrag i Midt-Norge. *SPOR 1995 nr. 1*, (3 s).
- Nymoen, Pål Aa.** 1996: Naturhavner og vareutveksling på kysten. *SPOR 1996 nr. 1*, (3 s).
- Nilsen, Rut Helene Langebrekke** 2000: Øksefunn – Religiøs ofring? *SPOR 2000 nr.1*. (2 s)
- Petersen, Peter Vang** 1999: *Flint fra Danmarks Oldtid*. København 1999 side 21 til 47. (12 s).
- Petterson, Kristian** 1996: Dolmsundet i Hitra – et kulturhistorisk perlebånd. *SPOR 1996 nr. 2*, (2 s).
- Rønne, Preben** 1998: Bronsealderens stiler slik de er representert i Midt-Norge. *SPOR 1998 nr.1*. (3 s)
- Rønne, Preben** 1996: Bronse for kleber. *SPOR 1996 nr.1*. (3 s)
- Smedstad, Ingrid** 1986: Veier i myr – broanlegg fra vikingetid og middelalder i Trøndelag. *SPOR 1986 nr. 1*. (2 s).
- Smedstad, Ingrid** 1995: Spor etter veiforbindelsene over Kjølen. *SPOR 1995 nr. 2*. (4 s).
- Sognes, Kalle** 1989: Helleristningenes landskap. *SPOR 1989 nr. 2*. (2 s).

Sognnes, Kalle 1996: Det religiøse landskapet – ideologiske skiftninger gjennom 7000 år . *SPOR 1996 nr. 2.* (4 s).

Sognnes, Kalle 2000: Valseidet i Bjung – landskap for de døde? *SPOR 2000 nr. 1.* (4 s).

Sognnes, Kalle 2000: Graver, båter, krigere - et glimt av Europa i Trøndelags bronsealder. *SPOR 2000 nr.2.* (4 s)

Stenvik, Lars 1996: Slipsteinsberget i Sparbu – gammel steinindustri i et kleberbrudd. *SPOR 1996 nr. 1.* (2 s).

Stenvik, Lars 1989: Tovmoen i Budal – et fysisk arkiv om bruk av utmarka langt bakover i tid. *SPOR 1989 nr. 1.* (3 s).

Stenvik, Lars 1987: Gammel jernframstilling i Trøndelag. *SPOR 1987 nr.1* (4 s)

Sveian, Harald og Arne J. Reite 1995: Elveerosion og leirskred i fjorddaler – en landskapsutvikling styrt av landhevningen etter siste istid. *SPOR 1995 nr. 1.*(3 s)

Teisen, Michael 1995: Skips og båtfunn som kulturminner og kildemateriale. *Rapport fra seminar 22 – 25 september 1993. Korshavn ved Lindesnes. Norges forskningsråd.* Side 27 – 33. (6 s).

Tuddenham, David 2003: Muligheter for spor etter tidlig bosetning i innlandets innsjøer. *Midtnordisk arkeologisymposium Vitark 3 Vitenskapsmuseet NTNU Trondheim 2003.* side 77 – 85. (8 s).

Westerdal, Christer 1995: Det maritima kulturlandskapet – ett återseende. *Rapport fra seminar 22 – 25 september 1993. Korshavn ved Lindesnes. Norges forskningsråd.* Side 95 – 102. (7 s).

Ystgård, Ingrid 1999: Tanem – borger og samfunn i førromersk jernalder. *SPOR 1999 nr. 1.* (3 s).

SKJØTSEL OG RESTAURERING:

Riksantikvaren 1998: *Automatisk fredete arkeologiske kulturminner. Riksantikvarens informasjon om kulturminner Kapittel 7.2 og 7.3,* www.ra.no (35 s).

DET URBANE LANDSKAP:

Christoffersen, Axel 1989: Landet byen bygde - tverrfaglig samarbeid kaster nytt lys over jernalderens natur- og kulturlandskap på Nidarnes-halvøya. *Spor nr. 2 1989*, (3 s).

Christoffersen, Axel 1992: Folk og bebyggelse i middelalderens Trondheim. *SPOR nr. 2 1992*, (8 s).

ANBEFALT LITTERATUR:

Østmo, Einar og Hedeager, Lotte (red) 2005: *Norsk arkeologisk leksikon*

Bay, Jørgen, Staal Benny 2003: *En stenalderboplads. Ideer til historiske værkstedaktiviteter og tværfagligt arbejde i skolen og friluftslivet.* Skoletjenesten, Lejre Forsøgssenter.

Helskog, Indrelid og Mikkelsen 1976: Morfologisk klassifikasjon av slåtte steinartefakter *Universitetets Oldsaksamlings årbok 1972 – 1974*. Side 9 – 38. (19 s).

Jeg ser på Oldsaker 1973 Politikens forlag.

Petersen Jan 1928 *Vikingetidens våpen.*

Petersen Jan 1955: *Vikingetidens smykker i Norge.* Katalog over utstillingen av norske smykker fra Vikingetiden.

Rygh Oluf 1885 *Norske Oldsaker.*

Sten- och bronsålderens ABC 1991. Statens Historiska Museum

Vikingatidens ABC 1995 (nytt opplag) Statens Historiska Museum

Totalt: 1025 sider

ARK2214 Forhistorisk arkeologi

PENSUM

* anbefales kjøpt

ALLMENT

(270 s.)

***Kristiansen, K. & T. B. Larsson** 2005: *The Rise of Bronze Age Society. Travels, Transmissions and Transformations*, Kap. 1-2. Cambridge University Press. (49 s).

Tilley, C. 2004: *The Materiality of Stone. Explorations in Landscape Phenomenology*. Berg: Oxford/New York, kap. 1. (32s). [e-bok]

***Hurcombe, L.** 2007: *Archaeological Artefacts as Material Culture*. Routledge: London/New York. (189 s)

STEINALDER

(468 s)

Andersen, S. H. 2002: The transition from the Early to the Late Stone Age in southern Scandinavia, seen from the Mesolithic point of view. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 221-230. (7 s.).

Andersen, S. H. 2007: Shell middens ("Køkkenmøddinger") in Danish Prehistory as a reflection of the Marine element. I N. Milner, O. E. Craig & G. N. Bailey (red): *Shell Middens in Atlantic Europe*, s. 31-45. Oxbow books. (8 s).

Barker, G. 2006: *The Agricultural revolution in Prehistory: Why did Foragers become Farmers?*. 3, s. 73-103. Oxford University Press. (23 s).

Bergsvik, K. A. 2001: Strømmer og steder i vestnorsk steinalder. *Viking* 2001, s. 11-34. (12 s)

Bergsvik, K. A. 2002: Task groups and social inequality in Early Neolithic western Norway. *Norwegian Archaeological Review* 35, s. 1-25. (19 s). [e-tidsskrift]

Bergsvik, K. A. 2005: En etnisk grense ved Stad i steinalderen. *Primitive tider* 2004, s. 7-27. (18 s).

- Bjerck, H. B. 2007:** Mesolithic coastal settlements and shell middens (?) in Norway. I N. Milner, O. E. Craig & G. N. Bailey (red): *Shell Middens in Atlantic Europe*, s. 5-30. Oxbow books (13 s).
- Bradley, R. 2007:** *The Prehistory of Britain and Ireland*, kap. 2, s. 27-87. Cambridge University Press (46 s).
- Cavalli-Sforza, L. L. 1996:** The spread of agriculture and nomadic Pastoralism: insights from genetics, linguistics and archaeology. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 51-69. (14 s).
- Fischer, A. 1995:** An entrance to the Mesolithic world below the ocean: Status of ten years' work on the Danish sea floor. I A. Fischer (red): *Man and Sea in the Mesolithic: Coastal settlements above and below present sea level*, s. 371-384. (8 s).
- Fischer, A. 2002:** Food for feasting? An evaluation of explanations of the neolithisation of Denmark and southern Sweden. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 343-393. (30 s).
- Helskog, K. 1999:** The shore connection: Cognitive landscape and communication with rock carvings in northernmost Europe. *Norwegian Archaeological Review* 32, s. 73-94. (16 s). [e-tidsskrift]
- Hesjedal, A. 1992:** Veideristninger i Nord-Norge: datering og tolkningsproblematikk. *Viking* 1992, s. 27-54. (18 s).
- Hjelle, L. L., A. K. Huffhammer & K. A. Bergsvik 2006:** Hesitant hunters: a review of the introduction of agriculture in western Norway. *Environmental Archaeology* 11, s. 147-170. (17 s).
- Ingold, T. 1996:** Growing plants and raising animals: an anthropological perspective of domestication. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 12-24 (12 s).
- Klassen, L. 2002:** The Ertebølle Culture and Neolithic continental Europe: Traces of contact and interaction. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 305-317. (8 s).
- Pettersen, K. 1985:** Yngre fangststeinalder. I K. Pettersen & B. Wik (red): *Helgeland historie 1*, s. 61-132. Mosjøen. (45 s).
- Ramstad, M. 2000:** Brytinga mellom nord og sør: ei faghistorisk analyse. *Primitive tider* 2000, s. 54-79. (18 s).

- Renfrew, C. 2003:** Language families and the spread of farming. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 70-92. (18 s).
- Rowley-Conwy, P. 2002:** The laziness of the short-distance hunter: The origins of agriculture in western Denmark. I A. Fischer & K. Kristiansen (red): *The Neolithisation of Denmark: 150 years of debate*, s. 273-287. (10 s).
- Skaarup, J. 1995:** Stone-Age burials in boats. I O. Crumlin-Pedersen & B. Munch Trye (red): *The ship as symbol in Prehistoric and Medieval Scandinavia*, s. 51-58. (5 s.)
- Skaarup, J. 1995:** Hunting the hunters and fishers of the Mesolithic – twenty years of research on the sea floor south of Funen, Denmark. I A. Fischer (red): *Man and Sea in the Mesolithic; Coastal settlements above and below present sea level*, s. 397-401. (3 s).
- Sognnes, K. 1998:** Symbols in a changing world: rock-art and the transition from hunting to farming in mid-Norway. I C. Chippindale & P. S. C. Taçon (red): *The Archaeology of rock-art*, s. 146-162. Cambridge University Press. (11 s).
- Sognnes, K. 2003:** On shoreline dating of rock art. *Acta Archaeologica* 74, s. 189-209 (15 s). [e-tidsskrift]
- * **Sykes, B. 2003:** The mitochondrial landscape. I A. J. Ammerman & P. Biagi (red): *The Widening Harvest: The Neolithic in Europe, Looking Back, Looking Forward*, s. 315-326, (8 s).
- Whittle, A. 1996:** *Europe in the Neolithic: the creation of new worlds*, kap. 2, s. 10-36. (20 s.)
- Zvelebil, M. 1996:** The agricultural frontiers and the transition to farming in the circum-Baltic region. I D. R. Harris (red): *The Origins and Spread of Agriculture and Pastoralism in Eurasia*, s. 323-343. (14 s).
- Østmo, E. 2000:** Elleve trønderske steinøkser: Traktbegerkulturen nordafjells. *Primitive tider* 2000, s. 80-100. (15 s).
- Østmo, E. 2005:** Over Skagerak i steinalderen: Noen refleksjoner om oppfinnelsen av havgående fartøyer i Norden. *Viking* 2005, s. 55-82. (17).

BRONSEALDER

(501 s)

Bradley, R. 2006: Danish Razors and Swedish Rocks Cosmology and the Bronze Age landscape. *Antiquity* 80: 372-389. [e-tidsskrift] 11 s.

Earle, T. 2002: *Bronze Age Economics. The Beginnings of Political Economies.* Westview Press, s. 285-324 og s. 348-385 (78 s)

Goldhahn, J. 2000: Hällristningar kosmologi och begravningsritual – exemplet Sagaholm. *Primitive tider* 2000, s. 22-53 (20 s)

Goldhahn, J. 2004: *Från Sagaholm till Bredarör – hällbildsstudier 2000-2004.* Gotarc Serie C 62, kap 6, s. 223-254. (59 s.)

Harding, A. 2000: *European Societies in the Bronze Age.* Cambridge University Press, kap. 12-13, s. 386-430 (44 s).

Harding, A. 2006: Facts and fantasies from the Bronze Age. *Antiquity* 80, 463-65 (3 s). [e-tidsskrift]

Jellestad Syvertsen, K. I. 2002. Ristninger i graver – graver med ristninger. I J. Goldhahn (red): *Bilder av bronsålder* (Acta Archaeologica Lundensia Series in 8 ° no.37), s. 151-183. (22 s).

Kaul, F. 2004: Bronzealderens ikonografiske motiver og deres fremkomst i en formative fase. I. G. Milstreu & H. Prøhl (red): *Prehistoric Pictures as Archaeological Source.* Gotarc Serie C No. 50, s. 85-119 (20 s).

* **Kristiansen, K. & T. B. Larsson 2005:** *The Rise of Bronze Age Society. Travels, Transmissions and Transformations.* . 5-8. Cambridge University Press. (150 s).

Kristiansen, K. & T. B. Larsson, 2007: The classical tradition strikes back. Reply to Comments on The Rise of Bronze Age Society from Gullög Nordquist and Helene Whittaker. *Norwegian Archaeological Review* 40 (1), s. 85-95. (7s) [e-tidsskrift]

Linge, T. E. 2005: Kammeranlegget i Mjeltehaugen. I J. Goldhahn (red.) *Mellan sten og järn*, vol. 2, s. 537-559 (18 s).

Linge, T. E. 2007: *Mjeltehaugen – fragment frå gravritual.* UBAS hovedfag/master 3, kap. 5, s. 73-90 og kap. 8, s. 107-117. (25 s).

Nordquist, G. & Whittaker, H. 2007: Comments on Kristian Kristiansen and Thomas B. Larsson (2005): The Rise of Bronze Age Society. Travels, Transmissions and Transformations, *Norwegian Archaeological Review* 40 (1), s. 75-84 (7 s) [e-tidsskrift]

Sognes, K. 2006: Steinbrudd på Røkke I bronsealderen? *Historielaga i Stjørdalsbygdene årbok* 15, s. 133-139. (5 s).

Sylvester, M. 2006: Haugvikbåten fra Sømna – en plankebygd båt fra yngre bronsealder eller førromersk. *Viking* 2006, s. 91-106. (9 s)

Tilley, C. 2004: *The Materiality of Stone. Explorations in Landscape Phenomenology*. Berg: Oxford/New York, kap. 4: Frozen Waves and Anomalous Stones: Rock Carvings and Cairns in a Southern Swedish Landscape, s. 147-215. (48 s). [e-bok].

JERNALDER

(468s.)

Andersson, G. 2006: Among trees, bones, and stones. The sacred grove at Lunda. I: A. Andrén, K. Jennbert & C. Raudvere (red): *Old Norse religion in long-term perspectives*. (Vägar till Midgård 8), Nordic Academic Press, s. 195-99 (4 s).

Andrén, A. 1991: Guld och makt – en tolkning av de skandinaviska guldbrakteaternas funktion. I: C. Fabech & J. Ringtved (red): *Samfundsorganisation og Regional Variation. Norden i romersk jernalder og folkevandringstid*. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter XXVII, Højbjerg, s. 245-56. (6 s)

Axboe, M. 2007: *Brakteatstudier* (Nordiske Fortidsminder Serie B, Bd. 25), Det Kgl. Nordiske Oldskriftselskab: København, s. 9-11 og 93-123. (22 s)

Barndon, R. 2005: Metall og myter – magi og transformasjon. Refleksjoner omkring den norrøne smedens kunnskap og identitet i et komparativt perspektiv. *Primitive tider* 8, s. 61-74. (10 s)

Bender Jørgensen, L. 2003: Krigerdragten i folkevandringstiden. *UKM Skrifter* nr. 2, s. 53-79. (16 s)

Gansum, T. 2004: Role the Bones – from Iron to Steel. *Norwegian Archaeological Review* 37, 1, s. 41-57. (10 s). [e-tidsskrift]

***Hedeager, L.** 1999: *Skygger av en annen virkelighet*. Pax Forlag, Oslo. (135 s).

- Hedeager, L.** 2007: Scandinavia and the Huns: An Interdisciplinary Approach to the Migration Era. *Norwegian Archaeological Review* 40, 1, s. 42-58. (10 s). [e-tidskrift]
- Hildebrandt, M.** 1989: Frösö kyrka på hednisk grund. I: *Arkeologi i fjäll, skog och bygd 2, Järnålder-medeltid* (Fornvårderen 24), Jämtlands Läns Museum: Uddevalla, s. 153-166 (7 s).
- Hjærtner-Holdar, E.** 1993: *Järnets och järnmetallurgins introduktion i Sverige*. Societas Archaeologica Upsaliensis; Uppsala, kap. 5 og 6, s. 183-93. (10 s).
- Howard-Johnston, J. , Frands Herschend & Lotte Hedeager** 2007: Comments on Lotte Hedeager: Scandinavia and the Huns: An Interdisciplinary Approach to the Migration Era. *Norwegian Archaeological Review* 40, 2, s. 199-207. (7 s) [e-tidsskrift]
- Høilund Nielsen, K.** 1991: Centrum og periferi i 6.-8. årh. Territoriale studier af dyrestil og kvindesmykker i yngre germansk jernalder i Syd- og Østskandinavien. I. P. Mortensen & B.M. Rasmussen (red): *Fra Stamme til Stat i Dan mark 2. Høvdingesamfund og Kongemagt*. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter XXII:2, Højberg, s. 127-154. (19 s)
- Høilund Nielsen, K.** 1998: Animal Style – a symbol of might and myth. Salin's Style II in a European Context. *Acta Archaeologica* 69, s. 1-52 (36 s).
- Hårdh, B.** 2004: The Metal Beaker with Embossed Foil Bands, I: L. Larsson (red): *Continuity for Centuries. A Ceremonial Building and its Context at Uppåkra, Southern Sweden* (Uppåkrastudier 10, Acta Archaeologica Lundensia Ser. In 8, No. 48), Almqvist & Wiksell Int.: Stockholm, s. 49-91. (30 s). [e-tekst]
- Komber, J.** 2003: Rekonstruksjoner og nasjonal identitet. *UKM Skrifter* nr. 2, s. 223-38. (8 s)
- Larsson, L. & Lenntorp, K.-M.** 2004: The Enigmatic House. I: L. Larsson (red): *Continuity for Centuries. A Ceremonial Building and its Context at Uppåkra, Southern Sweden* (Uppåkrastudier 10, Acta Archaeologica Lundensia Ser. In 8, No. 48), Almqvist & Wiksell Int.: Stockholm, s. 3-48. (27 s). [e-tekst]
- Lundborg, M.D.** 2006: Bound animal bodies. Ornamentation and skaldic poetry in the process of Christianization. I: A. Andrén, K. Jennbert & C. Raudvere (red): *Old Norse religion in long-term perspectives*. (Vägar till Midgård 8), Nordic Academic Press, s. 39-44 (4 s)

- Magnus, B.** 2003: Krigerens insignier: en paraphrase over gravene II og V fra Snartemo I Vest-Agder. *UKM Skrifter* nr. 2, s. 33-52. (13 s)
- Nørgård Jørgensen, A.** 1997: The Weapon graves of Northern and Central Europe. Kap. 4 i: L. Jørgensen & A. Nørgård Jørgensen: Nørre Sandegård Vest. A Cemetery from the 6th-8th Centuries on Bornholm. *Nordiske Fortidsminder Serie B* vol. 14, s. 86-116. (22s)
- Näsman, U.** 2008: Scandinavia and the Huns. A source-critical approach to an old question. *Fornvännen* 2008/2, 111-118. (5 s)
- Stenvik, L.F.** 2003: Iron Production in Scandinavian Archaeology. *Norwegian Archaeological Review* 36, s. 119-34. (10 s). [e-tidskrift]
- Söderberg, B.** 2006: Några perspektiv på kulturen i en härskarmiljö – Järrestad under yngre järnålder. I: M. Anglert et al: *Kulthus & dödshus. Detritualiserade rummets teori och praktik*. Riksantikvarieämbetets förlag: Stockholm, s. 153-166. (7 s)
- Watt, M.** 2004: The Gold-Figure Foils ("Guldgubber") from Uppåkra. I: L. Larsson (red): *Continuity for Centuries. A Ceremonial Building and its Context at Uppåkra, Southern Sweden* (Uppåkrastudier 10, Acta Archaeologica Lundensia Ser. In 8, No. 48), Almqvist & Wiksell Int.: Stockholm, s. 167-221. (33 s) [e-tekst]
- Westerdahl, C.** 1995: Society and Sail. On symbols as specific social values and ships as catalysts of social units. I: O. Crumlin-Pedersen & B. Munch Thye (red): *The Ship as Symbol in Prehistoric and Medieval Scandinavia*. (Publications from the National Museum. Studies in Archaeology & History I), Nationalmuseet: Copenhagen, s. 41-50. (6 s).
- Østmo, E.** 2003: Da nordboene lærte seg å ro. En teknologisk nyvinning for sjøfarten i tidlig jernalder. *Viking* 2003, s. 7-29. (11 s).

I alt 1707 sider

ARK2215 Historisk arkeologi I

PENSUM

Allment (247 s.)

Andrén, A. 1997. *Mellan ting och text. En introduktion till de historiska arkeologierna.* Symposion. Stockholm/Stehag. S. 11-45, 112-187 (111 s)

Buchli, V. & Lucas, G., 2001. The absent present: archaeologies of the contemporary past. *Archaeologies of the Contemporary Past.* Eds. V. Buchli, & G. Lucas. London: Routledge. s. 3-17 (15 s.)

Little, B. J., 2007. *Historical archaeology. Why the past matters.* Walnut Creek: Left Coast Press p. 13 -133 (121 s).

Kommunikasjon – teknolog – infrastruktur (101 s.)

Long, P. O., 2002. *Technology and Society in the Medieval centuries. Byzantium, Islam and the West, 500-1300.* Washington, DC: Society for the history of Technology and the American Historical Association. s. 1-101 (101 s.)

Den gamle og den nye religionens arkeologi (302 s.)

Andrén, A., 2002. Platsernas betydelse. Norrön ritual och kultplatskontinuitet. *Plats och praxis. Studier av nordisk förkristen ritual.* Red. K. Jennbert, A. Andrén, & C. Raudvere. Vägar till Midgård 2. Lund: Nordic Academic Press. s. 299-332 (24 s.)

Anglert, M., 2006. De tidigaste kristna kulthusen. *Kulthus & Dödshus. Det ritualiserade rummets teori och praktik.* Red. M. Anglert, M. Artursson & F. Svanberg. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 168-178 (11 s.)

Anker, L., 2005. *Middelalder i tre. Stavkirker.* Kirker i Norge, Bd 4. Oslo: ARFO., s.9-100 (90 s.)

- Brendalmo, J.**, 2003. Kirker og sogn på den trønderske landsbygda ca. 1000-1600. *Ecclesia Nidrosiensis 1153-1537. Søkelys på Nidaroskirkens og Nidarosprovinsens historie*. Red. S. Imsen. Senter for middelalderstudier, NTNU, Skrifter Nr. 15. Trondheim:Tapir Akademisk forlag. s. 233-252 (20 s.)
- Carver, M.**, 2003. Introduction: Northern Europeans Negotiate their Future. *The Cross Goes North. Processes of Conversion in Northern Europe AD 300-1300*. Ed. M. Carver. York: York Medieval Press. s. 3-12 (10 s.)
- Ekroll, Ø. & Stige, M.** 2000. *Middelalder i stein*. Kirker i Norge, Bd 1. Oslo:ARFO s. 11-50 (40 s.)
- Jonsson, K.**, 1999. Bland barnaföderskor, spädbarn och "vuxna barn" – social och religiös kontroll speglad i gravmaterialet från Västerhus. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift*. Nr. 4. 1999. s. 12-30 (19 s.).
- Lunde, Ø.**, 1987. Klosteranleggene. *Foreningen til Norske Fortidsminnesmerkers Bevaring. Årsbok 1987*. Oslo. s. 85-119 (35 s., egentligen c:a 20 s.). Publikasjonen er tilgjengelig via nett: <http://www.katolsk.no/artikler/middelalderkloster/>
OBS: Kursorisk lesing
- Nilsson, I.-M.**, 2003. Härsarsymbol och högsäte – om betydelsen av västmarkeringar i romanska kyrkor. *Meta. Medeltidsarkeologiskt tidskrift*. Nr. 1 2003. 31-46 (16 s.)
- Sellevoid, B. J.**, 2004. Trosskiftet og gravskikken i Norge: et spørsmål om kontinuitet. *Religionsskiftet i Norden. Brytinger mellom nordisk og europeisk kultur 800-1200 e. kr.* Red. J. V. Sigurðsson, M. Myking & M. Rindal. Senter for studier i vikingtid og nordisk middelalder. Skriftserie nr. 6. Oslo. s. 139-156 (18 s.)
- Skre, D.**, 2004. Kristning, mission og konversion i Norges vikingtid. *Kristendomen i Danmark før 1050*. Red. N. Lund. Roskilde: Roskilde museums forlag. s. 235-249 (15 s.)
- Söderberg, B.**, 2006. Några perspektiv på kulturen i en härsarmiljö – Järrestad under yngre järnålder. *Kulthus & Dödshus. Det ritualiserade rummets teori och praktik*. Red. M. Anglert, M. Artursson & F. Svanberg. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 154-164 (11 s.)
- Wienberg, J.**, 2006. Kirkearkæologi – fra stil til kulturarv. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift* Nr. 3, 2006. s. 19-26 (8 s.)

**Mellom byttehandel og kapitalisme. Om vareutvekslingens arkeologi
(142 s.)**

Carroll, L. 2002. Consumer choice. *Encyclopedia of historical archaeology* (ed. C.E. Orser Jr.) London & New York. s. 126-129 (4 s.)

Gustin, I., 2001. "...och här strömmade den köplystna befolkningen samman"? *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Red. A. Andrén, L. Ersgård & J. Wienberg. Lund Studies in Medieval Archaeology 29. Stockholm: Almqvist & Wiksell International. s. 301-310 (10 s.)

Johnson, M., 1996. *An Archaeology of Capitalism*. Oxford: Blackwell publishers. s. 202-212 (16 s.)

Risvaag, J. A., 2006. *Mynt og by. Myntens rolle i Trondheim belyst i perioden ca. 1000-1630, belyst gjennom myntfynd og utmyntning*. Doktoravhandling ved NTNU 2006:200. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. s. 44-51, 315-316 (10 s.)

Roslund, M., 1995. Tools of Trade. Spatial Interpretations of Trade activities in Early Medieval Sigtuna. *Meddelanden från Lunds Universitets Historiska museum, New Series* 10. s. 145-157 (13 s.)

Roslund, M. 2005. *Människor & Ting. Perspektiv på medeltidens materiella kultur*. Kompendium utg. vid Inst. För arkeologi och antikens historia, Lunds universitet. S. 1-65 (65 s.)

Scarlett, T. J. 2002. Consumption. *Encyclopedia of historical archaeology* (ed. C. E. Orser Jr.) London & New York. s. 129-132 (4 s.)

Skre, D., 2007. Towns and Markets, Kings and Central Places in South-western Scandinavia c. AD 800-950. *Kaupang in Skiringssal*. Ed. D. Skre. Kaupang Excavation Project. Publication Series, Volume 1. Norske Oldfunn XXII. Aarhus: Aarhus University Press. s. 445-469 (25 s.)

**Byen som historisk-arkeologisk forskningsfelt
(275 s.)**

Andrén, A. 1998. Från antiken till antiken. Urbana tankar i Skandinavien före 1700. *Staden - himmel eller helvete. Tankar om människan i staden*. S. Thorman & M. Hagdahl (red.). Stockholm: Informationsförlaget. s 142-184 (43 s.)

Christophersen, A. & Nordeide, S. W., 1994. *Kaupangen ved Nidelva. 1000 års byhistorie belyst gjennom de arkeologiske undersøkelsene på Folkebibliotekstomten i Trondheim 1973-1985*. Riksantikvarens skrifter nr. 7. Oslo. Riksantikvaren. s. 11-38, 263-292 (58 s.)

Helle, K., Eliassen, F.-E., Myhre, J. E. & Strugu, O. S., 2006. *Norsk byhistorie. Urbanisering gjennom 1300 år*. Oslo: PAX Forlag A/S. s. 9-142 (132 s.)

Larsson, S., 2006. Stadsarkeologiska synsätt. *Liljan. Om arkeologi i en del av Malmö*. Red. S. Larsson. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 13-29 (17 s.)

Thomasson, J., 2006. Byggnadskulturen, stadsrummet och borgerskapet. *Liljan. Om arkeologi i en del av Malmö*. Red. S. Larsson. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 171-193 (23 s.)

Statens oppkomst som historisk-arkeologisk problem (89 s.)

Gustafsson, H., 2000. *Gamla riken, nya stater. Statsbildning, politisk kultur och identitet under Kalmarunionens oppløsningskede 1512-1541*. Stockholm: Atlantis. s. 15-39 (25 s.)

Iversen, F., 2004. *Eiendom, makt og statsdannelse. Kongsgårder og gods i Hordaland i yngre jernalder og middelalder*. Bergen: Universitetet i Bergen. s. 6-37, 380-390 (43 s.)

Sawyer, B. & Sawyer, P., 2004. The Making of the Scandinavian Kingdoms. *Die Suche nach den Ursprüngen*. Hrg. W. Pohl. Österreichische Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Klasse. Denkschriften, 322. band. Forschungen zur Geschichte des Mittelalters band 8. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. s. 261-269 (9 s.)

Solberg, B., 2003. *Jernaldren i Norge. 500 før Kristus til 1030 etter Kristus*. Oslo: Cappelen Akademisk forlag. s. 300-311 (12 s.)

"To take place" – Om romlighet, makt og historisk arkeologi (168 s.)

Andersson, H., 1995. Maktens landskap. *Lindholmen. Medeltida riksborg i Skåne*. Red. M. Mogren & J. Wienberg. Lund Studies in Medieval Archaeology 17. Stockholm. s. 19-23 (4 s.)

Christophersen, A., 2001. Bóndi, bæjamaðr, burghere. Om folk, hus og framveksten av urban identitet i norske byer ca 1000-1700. *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Red. A. Andrén, L. Ersgård & J. Wienberg. Lund Studies in Medieval Archaeology 29. Stockholm: Almquist & Wiksell International. s. 51-61 (11 s.)

Eriksson, A.-L., 1995. *Maktens boningar. Norska riksborgar under medeltiden*. Lund Studies in Medieval Archaeology 14. Stockholm: Almquist & Wiksell. s. 1-5, 111-166. (62 s.)

Hansson, M., 2006. *Aristocratic Landcape. The Spatial Ideology of the Medieval Aristocracy*. Lund Studies in Historical Archaeology 2. Stockholm: Almquist & Wiksell International. s. 129-160 (32 s.)

Larsson, S. & Saunders, T., 1997. Rummet, ordningen och arkitekturen – en social analys av ett medeltida maktcentrum. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift* Nr 1, 1996. s. 3-27 (25 s.)

Leone, M., 1984. Interpreting Ideology in Historical Archaeology: Using the Rules of Perspective in William Pacas Garden at Annapolis, Maryland. *Ideology, power and prehistory* ed. D. Miller & C. Tilley. New Directions in Archaeology. Cambridge: Cambridge University Press. s. 25-34 (10 s.)

Mogren, M., 1995. Borgforskning förr och nu. *Lindholmen. Medeltida riksborg i Skåne*. Red. M. Mogren & J. Wienberg. Lund Studies in Medieval Archaeology 17. Stockholm. s. 24-30 (7 s.)

Olsen, R., 1996. *Borger i Danmark*. København: Fremad. s. 11-27 (17 s.)

Kulturlandskapets transformasjoner (151 s.)

Bender, B. 2006. Place and landscape. *Handbook of Material Culture*. Ed. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler, M. Rowlands & P. Spyer. London: SAGE Publications s. 303-311 (9 s.)

Høeg, H. I., 2005. Den pollenanalytiske metoden og lokaliteter hvor det er utført pollenanalytiske undersøkelser. *"Utmarkens grøde". Mellom registrering og utgravning i Gråfjellområdet, Østerdalen. Gråfjellseminariet 30.-31. januar 2003*. Red. K. Stene, T. Amundsen, O. Risbøl & K. Skare. Varia 59. Oslo: Kulturhistorisk museum Fornminnesseksjonen. s. 27-37 (10 s.)

- Lillehammer, A.**, 1999. Farm and village, the problem of nucleation and dispersal of settlement – seen from a Norwegian perspective. *Settlement and Landscape*. Ed. C. Fabech & J. Ringtved. Aarhus: Aarhus University Press s. 131-137 (7 s.)
- Schmidt Sabo, K.**, 2001. Vem behövde en by? Strategier, förändring och bybildning under den tidiga medeltiden. *Individ, kollektiv och individuella mönster i medeltidens Danmark*. Red. P. Carelli, L. Hermansson & H. Sanders. Göteborg: Makadam förlag. s. 100-108 (9 s.)
- Øye, I.** (red.) 2002. Vestlandsgården – fire arkeologiske undersøkelser. Havrå Grinde – Lee – Ormelid. *Arkeologiske avhandlinger og rapporter fra Universitetet i Bergen 8*. Bergen. s. 7-72 (66 s.)
- Øye, I.** 2004. Farming Systems and Rural Societies ca. 800-1350. *Norwegian Agricultural History* Ed. R. Almås. Trondheim: Tapir Academic press. s. 80-129 (50 s.)
- Arkeologi I “marginalområder”
(105 s.)**
- Baug, I.**, 2005. Who owned the products? Production and exchange of quernstones, Hyllestad in Sogn, Western Norway. ‘Utmark’. *The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. Ed. I. Holm, S. Innselset & I. Øye. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 99-107 (9 s.)
- Bertelsen, R.**, 2005. The Sea as ‘innmark’ or ‘utmark’. ‘Utmark’. *The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. Ed. I. Holm, S. Innselset & I. Øye. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 21-28 (8 s.)
- Bertelsen, R. & Lamb, R. G.**, 1995. Settlement Mounds in the North Atlantic. *The Viking Age in Caithness, Orkney and the North Atlantic*. Select Papers from the proceedings of the Eleventh Viking Congress..1989. Ed. C. E. Batey, J. Jesch & C. D. Morris. Edinburgh: Edinburgh University press. s. 544-552 (9 s.)
- Holm, I.** 2007. Forvaltning av agrare kulturminner I utmark. I: *UBAS Universitetet i Bergen Arkeologiske skrifter Nordisk 4/ Bergen*. S. 31 – 38.
- Jasinski, M. E.**, 1997. European commercial Arctic Whaling reconsidered – Archaeological Data. *Exchange and Trade in Medieval Europe*. Eds. G. De Boe & F. Verhaege. Papers of the “Medieval Brügge 1997”. Conference 3. s. 119-129. (11 s.)

- Mikkelsen, E.**, 1994. *Fangstprodukter i vikingtidens og middelalderens økonomi. Organiseringen av massefangst av villrein i Dovre.* Universitetets Oldsaksamlings Skrifter. Ny rekke. Nr. 18. Oslo. s. 175-178 (4 s.)
- Narmo, L. E.**, 2005. Teknologi, ideologi og ritualer i jernvinna – perspektiver fra "moen mot fjellet". *"Utmarkens grøde". Mellom registrering og utgravning i Gråfjellområdet, Østerdalen. Gråfjellseminariet 30.-31. januar 2003.* Red. K. Stene, T. Amundsen, O. Risbøl & K. Skare. Varia 59. Oslo: Kulturhistorisk museum Fornminnesseksjonen. s. 139-151 (13 s.)
- Steinsland, G.**, 2005. The Iron Age Worldview and the Concept of 'Utmark'. *'Utmark'. The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages.* Ed. I. Holm, S. Innselset & I. Øye. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 137-146 (10 s.).
- Svensson, E.**, 2005. Utmark som landskap. *"Utmarkens grøde". Mellom registrering og utgravning i Gråfjellområdet, Østerdalen. Gråfjellseminariet 30.-31. januar 2003.* Red. K. Stene, T. Amundsen, O. Risbøl & K. Skare. Varia 59. Oslo: Kulturhistorisk museum Fornminnesseksjonen. s. 125-134 (10 s.)
- Sørheim, H.** 1997. The origin of Commercial Fisheries and the Trade of Stockfish in the northern part of Western Norway. *Exchange and Trade in Medieval Europe.* Eds. G. De Boe & F. Verhaege. Papers of the "Medieval Brügge 1997". Conference 3. s.107-116 (10 s.)
- Wallerström, T.**, 1997. Hur och varför blev Norrbotten "svenskt"? *Populär arkeologi* 1997:3. s. 24-26 (3 s.)
- Øye, I.**, 2005. Introduction. *'Utmark'. The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages.* Ed. I. Holm, S. Innselset & I. Øye. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 9-19 (11 s.)

Industriarkeologi (16 s.)

- Palmer, M. & Neaverson, P.**, 1998. *Industrial Archaeology. Principles and Practice.* London & New York: Routledge. s. 1-15 (16 s.)

**Genusarkeologi
(9 s.)**

Altenberg, K., 1999. Kvinnan, mannen, härden och plogen – om könsrollsmönster i de medeltida bosättningarna på Dartmoor och Bodmin Moore, England. *Han hon den det. Att integrera genus och kön i arkeologi*. Red. C. Caesar, I. Gustin, E. Iregren, B. Petersson, E. Rudebeck, E. Räf & L. Ströbeck. University of Lund, Institute of Archaeology, Report Series No. 65. Lund: Arkeologiska institutionen och historiska museet. S. 26-34. (9 s.)

**Noen nyere forskningsretninger i nordisk historisk arkeologi
(65 s.)**

Karlsson, N., 2004. Soil Studies and Historical Archaeology. *Current Swedish Archaeology*. Vol. 12. s. 105-119 (15 s.)

Knarrström, A., 2006. Den okände soldatens okända grav – arkeologin om historiska slagfältsgravar. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift* Nr. 3, 2006. s. 31-51 (21 s.)

Lundquist, K., 2006. Rekonstruktionen av Tycho Brahes trädgård. *Från tro till vetande? Trädgårdsarkeologi vid Nydala kloster*. Red. Haas, J. & Romanus, H. Seminarierapport 1, Nydala den 3 maj 2004. Jönköping: Jönköpings läns museum. s.10-16 (7 s.) (Kan hämtas som pdf-dokument på hemsida www.nydalaklostertradgard.se)

Svensson, E., 2001. Bebyggelse lämningar från modern tid – massmaterial eller individuella historier? *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Red. A. Andrén, L. Ersgård & J. Wienberg. Lund Studies in Medieval Archaeology 29. s. 353-359 (7 s.)

Welinder, S., 1994. The Ethnoarchaeology of a Swedish Village. *Current Swedish Archaeology*. Vol. 2. s. 195-209 (15 s.)

Totalt: 1644 s.

ARK2220 Feltarkeologisk metode II

PENSUM

Collis, J. 2001: *Digging Up The Past. An introduction to Archaeological Excavation.* Gloucesterchire. s 2 – 174. 92 sider

Greene, K. 1995: *Archaeology. An Introduction.* Philadelphia. s 1- 49, 87- 139, 182 - 277. 188 sider

Harris, E. C. 1989: *Principles of archaeological stratigraphy.* London. s 1-34. 33 sider

Løken, T., Pilø, L. & Hemmendorff O. 1996: *Maskinell flateavdekking og utgravning av forhistoriske jordbruksboplasser.* Stavanger. s 8-92. 84 sider

Solem, T. 1996: Vegetasjonshistoriske undersøkelser i Fjergen-området, Meråker, Nord-Trøndelag. *Rapport arkeologisk serie 1996.1*, s 75-101. 26 sider

Tauber, H. 1993: *Dateringsmetoder. I: Da klinger i Muld... 25 års arkæologi i Danmark.* Århus. s 40-43. 3 sider

Vitark 4, Kulturminner i ferskvann. Vitenskapsmuseet, NTNU, Trondheim 2004. Kapittel 5 Oversikt over metoder for påvisning og undersøkelser av Kulturminner i ferskvann. s. 55 – 62. 7 sider

CASE STUDIES

BERGSVIK, KNUT A. 2002, *Arkeologiske undersøkelser ved Skatestraumen. Bind 1.* Arkeologiske avhandlinger og rapporter fra Universitetet i Bergen. Bergen Museum, Universitetet i Bergen. Bergen. s. 9 – 22, 103 – 136, 158 – 239, 275 -317. 169 sider

Lars Erik Gjerpe (red.) Gravfeltet på Gulli. *Varia* nr 60, Oslo, 2005 s. 2 – 167. 103 sider

KULTURMINNEFORVALTNING OG REGELVERK

Historikk, oppbygging og overordna føringer

NOU 2002:1 *Fortid former framtid*, kap. Kap. 2 (s. 23-30) og vedlegg 3 (s. 171-191) 27 sider.

Riksantikvaren 2000: *Riksantikvarens strategi 2000-2005*. 11 sider.

Riksantikvaren 2001: *Alle tiders kulturminner*. (hele heftet) 21 sider.

Lovverk og forskrift:

Holme, J., M. Finne & R. Guribye 2001: Lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50. I: *Kulturminnevern. Lov, forvaltning, håndhevelse*. Bind II. Kap. 7.1, 7.2 og 7.3. s. 9-100. 91 sider.

Lov om kulturminner av 9.6. 1978 nr. 50, Forskrift om faglig ansvarsfordeling innen kulturminnevernet og Miljøverndepartementets kommentarer til ansvarsforskriften. I: *Kulturminnevern. Lov, forvaltning og håndhevelse*, Bind II. Vedlegg I, II og III s. 229-253. 24 sider.

KONSERVERING

Generelt

“What is Conservation?”, www.cac.accr.ca/english 3 sider

“What is a Conservator?”, video
www.articons.udel.edu/artconservation
Klikk på video nederst på siden.

“Conservation—Who, What, Where, When, Why, and How?” 6 sider
www.sha.org/research_resources/conservation_faqs/whowhat.htm

“Conserving the In Situ Archaeological Record” 6 sider
http://www.indiana.edu/~arch/saa/matrix/afm/afm_manu.htm

What is conservation science?
<http://aic.stanford.edu/sg/rats/whatis.html>. 3 sider

Cronyn, J. M. (1990). *The Elements of Archaeological Conservation*. London: Routledge, London. 126 sider
Introduction s 1-13. 13 sider
Agents of deterioration s 14-42. 29 sider
Composition and deterioration of siliceous materials and stone s 102-114. 13 s
Composition and deterioration of cementing materials s 116-120. 5 sider
Composition and deterioration of glass s 128-134. 7 sider

Composition and deterioration of ceramics s 141-147. 7 sider
Composition and deterioration of metals s 160-176. 17 sider
Composition and deterioration of organic materials s 238-245. 8 sider
Composition and deterioration of wood s 246-251. 6 sider
Composition and deterioration of skin s 263-268. 5 sider
Composition and deterioration of skeletal materials s 275-278. 7 sider
Composition and deterioration of horn and fibres s 282-287. 7 sider
Composition and deterioration of amber s 293-294. 2 sider

CASE STUDIES

Fell, V. 1996: *Washing away the evidence*. I: A. Roy & P. Smith (red)
Archaeological Conservation and its Consequences IIC. London.
s 48-50. 3 sider.

Peacock, E.E. (2004). Havbunn – fremtidens lagringsplass for
marinarkeologiske gjenstander? SPOR 19(2), s 34-37. 4 sider.

Peacock, E. og Turner-Walker, G.H. (1998). Erkebispenes nye dusj. SPOR
13(1), s 44-47. 4 sider.

Watkins, S. & E. Cameron 1987: An Iron Age warrior's grave from Gurney: the
excavation, conservation and interpretation of its contents. *Recent
Advances in the Conservation and Analysis of Artifacts*, J Black (red).
Summer Schools Press, London. s 51-57. 7 sider.

OPPSLAGSVERK KONSERVERING

Cross, S., C. Hett & M. Bertulli 1989: *Conservation Manual for Northern
Archaeologists*. Archaeology Report No. 6. Prince of Wales Northern
Heritage Centre, Yellowknife.

Dowman, E. A. 1970: *Conservation in Field Archaeology*. London: Methuen.

Ellis, L. 2000: *Archaeological Method and Theory: An Encyclopedia*. London:
Garland Publishing.

Madsen, H. B. 1994: *Handbook of Field Conservation*. Copenhagen: Royal
Danish Academy of Fine Arts, School of Conservation.

Payton, R. 1992: *Retrieval of Objects from Archaeological Sites*. London:
Archetype Publications.

Price, N. S. 1995: *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM.

Robinson, W. 1998: *First Aid for Underwater Finds*. London: Archetype Publications / Nautical Archaeology Society.

Sease, C. 1994: *A Conservation Manual for the Field Archaeologist*. Archaeological Research Tools, Vol.4. Los Angeles: Institute of Archaeology, University of California.

Singley, K. 1988: *The Conservation of Archaeological Artifacts from Freshwater Environments*. South Haven: Lake Michigan Maritime Museum.

Watkinson, D. & V. Neal 1998: *First Aid for Finds*. London: Rescue / UKIC Archaeology Section.

DATERING:

Bowman, S. 1990: Radiocarbon dating. I: *Interpreting the past*. Hele boken. 64 sider.

Oppslagsverk.

Einar Østmo, Lotte Hedager (red) 2005 Norsk Arkeologisk leksikon, Pax forlag Oslo

Helskog, Indrelid og Mikkelsen 1976: Morfologisk klassifikasjon av slåtte steinartefakter *Universitetets Oldsaksamlings årbok 1972 – 1974*.

Jeg ser på Oldsaker 1973 Politikens forlag.

Petersen, Jan 1919 De norske vikingesverd

Petersen Jan 1928 *Vikingetidens smykker*.

Petersen Jan 1955: *Vikingetidens smykker i Norge*. Katalog over utstillingen av norske smykker fra Vikingetiden.

Rygh Oluf 1885 *Norske Oldsaker*.

Vikingatidens ABC 1995 (nytt opplag) Statens Historiska Museum

I alt 1101 sider.

MASTERGRAD I ARKEOLOGI

ARK3110 Arkeologiens kunnskapsoppbygging

PENSUM

Allment (35 s.)

Hastrup, K., 1999. *Viljen til viden. En humanistisk grundbog*. København: Gyldendal. s. 3-37 (35 s.)

Arkeologihistorie og forskningstradisjoner (415 s.)

Baudou, E., 2004. *Den nordiska arkeologin – historia och tolkningar*, s. 11-32, 142-363 (244 s)

Olsen, B., 2002. Divided we stand? Some opinions about trends and developments in Scandinavian archaeology 1970-2000. I: *Archäologien Europas/Archaeologies of Europe. Geschichte, Methoden und Theorien/History, Methods and Theories*, s. 213-220 (8 s.)

Trigger, B. G., 2006. *A History of Archaeological Thought*. (2nd ed.) s.386-548 (163 s.) (OBS! Upplaga)

Oversikter, aktuell teori i arkeologien (262 s.)

Hodder, I. & Hutson, S. 2003. *Reading the past. Current Approaches to Interpretation in Archaeology*. (3rd ed.). Cambridge. S. 1-247 (247 s.) (OBS Upplaga!!)

Olsen, B., 2003. Material Culture after Text: Re-Membering Things. I: *Norwegian Archaeological Review*, Vol. 36, No.2. s. 87-101 (15 s.)

**Tekster om arkeologiens mål, metoder, muligheter og begrensninger
(257 s.)**

Binford, L., 1962. Archaeology as anthropology. *American Antiquity* 31, s. 203-210 (8 s)

Brøgger, A. W. 1925. *Det norske folk i oldtiden*. Instituttet for sammenlignende kulturforskning. Serie A: Forelesninger. Oslo. s.13-32 (20 s.)

Burström, M., 2007. *Samtidsarkeologi. Introduktion till ett forskningsfält*. Lund, s. 7-24 (15 s)

Clarke, D., 1973. Archaeology: the loss of innocence. I: *Antiquity* 47, s. 6-18 (13 s.)

Conkey, M. W. & Spector, J., 1984/1998. Archaeology and the Study of Gender. Hays-Gilpin, K. & Whitley, D. S. (eds.) I: *Reader in Gender Archaeology*. London. s. 11-37 (27 s.)

Gosden, C., 2001. Postcolonial Archaeology. Issues of Culture, Identity and Knowledge. I: *Archaeological Theory Today* (ed. I. Hodder). Cambridge. s. 241-259 (19 s.)

Johansen, A. B., 1982. Arkeologins teori og data. I: *Fornvännen* 77, s. 212-225 (14 s.)

Kleppe, E. Johansen, 1977. Archaeological Material and Ethnic Identification. A Study of Lappish Material from Varanger, Norway. I: *Norwegian Archaeological Review* Vol. 10, s. 32-46 (15 s.)

Ligi, P. 1993. National Romanticism in Archaeology. The Paradigm of Slavonic Colonization in north-west Russia. *Fennoscandia Archaeologica* s. 31-38.

Malmer, M. P. 1963. *Metodproblem i järnålderns konsthistoria*. Acta Archaeologica Lundensia, Series in 8o, no 3. Lund. s. 11-38 (28 s.)

Moser, S., 2001. Archaeological Representation. To Visual Conventions for Constructing Knowledge about the Past. I: *Archaeological Theory Today* (ed. I. Hodder). Cambridge. s. 262-281 (20 s.)

Shanks, M. & Tilley, C., m.fl.1989. Archaeology into the 1990s. I: *Norwegian Archaeological Review* 22, s. 1-12 (12 s.)

Schanche, A. & Olsen, B., 1985. Var de alla nordmenn? En etnopolitisk kritikk av norsk arkeologi. Næss, J.-R. (red.), I: *Arkeologi og etnisitet*. AmS-Varia, s. 87-99 (13 s.)

Tilley, C., 1994. *A Phenomenology of Landscape. I: Places, Paths and Monuments*. Explorations in Anthropology Series. Oxford. s. 7-34 (28 s.)

Welinder, S. 2004. Arkeologins gränser. I: *Mellan Thomsen och Däniken. Oenig diskussion kring alternativ arkeologi* (red. P. Andersson & S. Welinder), s. 23-39 (17 s.)

Politikk som arkeologisk problem (111 s.)

Velg mellom tekstene nedenfor!

Wallerström, T., 2006. *Vilka var först? En nordskandinavisk konflikt som historisk-arkeologiskt dilemma*. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 7-114 (108 s.)

Østigård, T., 2001. *Norge uten nordmenn. En antinasjonalistisk arkeologi*. Oslo, s.11-121 (111 s.)

Arkeologisk teori i praksis (ca 200-250 s.)

Tekst på ca 250 sider som presenteres i seminar i samråd med faglærer.

Å bedømme arkeologiske forskningsresultater (ca 200-250 s.)

Tekst på ca 250 sider i form av fritt valgt nordisk doktogradsavhandling som skal vurderes. Vurderingen presenteres gjennom seminar etter avtale med faglærer. Avhandlingen skal være utgitt i 2005 eller senere.

Merk. Bøkene skal *tillsammen* omfatte ca 500 sider. Dette sammenlagte sideantall kan selvsagt overskrides jmf interesse og ønsker.

Totalt 1080 pluss ca 500 s.

Supplerende litteratur:

Renfrew, C. & Bahn, P.(eds), 2005: *Archaeology. The Key Concepts*. Oxon. 278 s.

ARK3210 Kulturminneforvaltning

PENSUM

Forvaltningsteori

Brattli, T. 2006 Fortid og forvaltning. En analyse av norsk kulturminneforvaltning i perioden 1990-2005, med hovedvekt på arkeologiske forhold. *Doktorgradsavhandlinger ved NTNU 2006:32*. 247 sider.

Brattli, T. & Christophersen, A. 2008. Kunnskapsløs forvaltning. Kronikk Adresseavisen 15.oktober 2008. 1s.

Christophersen, A. 2008. Som man roper i skogen. Kronikk Adresseavisen

Følstad, E, Raaen, P.S. og Skjevik, O (Red) 2006 Stiklestad og andre minnesteder. 200 sider.

Hovde, K. 2008. Ikke vår oppgave å være i førstedivisjon. Intervju av Riksantikvar Nils Marstein. Adresseavisen 7.oktober 2008

Kahn, M. 2007. Lærebok i kulturminnerett. Tapir akademisk forlag. 335 s.

Nerbø, T. E. 2008. *Planbehandling i Møre og Romsdal. En studie i skjønnsutøvelsen til arkeologer på fylkeskommunalt nivå*. Upubl-masteroppgave NTNU 2008, s 16-23. 8 s.

NOU 2002:1 *Fortid former framtid – utfordringer til en ny kulturminnepolitikk*. Miljøverndepartementet. Ca. 150 s.

Rolfen, R. 2008. Akterutseilt som arkeologiby. Intervju av Axel Christophersen i Adresseavisen 7.oktober 2008.

St.meld. nr. 16 *Leve med kulturminner*. Miljøverndepartementet. 93 s.

Tilsammen ca 1033 sider.

Rammeverk og prosesser

Riksantikvaren 2006 *Veileder – forvaltning av automatisk fredete kulturminner*. Fins på Riksantikvarens nettside.

Riksantikvaren 2001 *Veileder. Kulturminner og kulturmiljøer, Plan- og bygningsloven* (K. Johansen og F. Sandvik (red.)). *Riksantikvarens rapporter*. Nr. 29. Ca 80 s.

Forvaltningsloven.

Kulturminneloven med forskrift forutsettes kjent fra ARK 2220.

Tilsammen ca 100 sider.

Totalt ca 1133 sider.

ARK3220 Museologi

PENSUM

Ambrose, T. & Paine, C. 2006. *Museum Basics*. S 1-132.

Amundsen, A. B., Rogan, B. & Stang, M. C. (red) 2003. *Museer i fortid og nåtid. Essays i museums kunnskap*. Novus Forlag. 367 s.

Apall-Olsen, L. (1997). *Livslang Læring i Museer. Nye Mål for Museumsformidling*. NMU Skriftserie **1-1997**, 5-15, 11 s.

Cameron, F. (2001). World of museums. Wired collections – the next generation. *Museum Management and Curation* 19(3), 309-315, 7 s.

Dean, D. (1994). *Museum Exhibition – Theory and Practice*. London: Routledge (Introduction 1-7, Audiences and Learning 19-31), 21 s.

Dommasnes, L.H. (1999). Muséet og magasin. *Årbok for Bergen Museum 1999*, 39-43, 5 s.

Edson, G. (1997). Ethics and museums. I: G. Edson (red.), *Museum Ethics*. London: Routledge, 36-53, 18 sider.

Hohler, E. B. (1994). Museologi – myte eller metode? I: S. Helliesen og B. Tønseth (red.), *M for museum. Museumsmønstring 1993*. Oslo: NKKM, 37-42, 6 s.

Gjestrup, J.A. (1994). Kommentar til Erla B. Hohler: Hva er Museologi? Myte eller metode? I: S. Helliesen og B. Tønseth (red.), *M for museum. Museumsmønstring 1993*. Oslo: NKKM, 43-49, 7 s.

Johanson, A. (2002). Museumsforskning som museumsutvikling. *Nordisk Museologi*, **2000.2**, 59-68, 10 sider. (Finnes også som Norsk museumsutvikling 6:2000.)

Johansen, A. & al. (Red) 2002: Tingenes tale. Innspill til museologi. *Bergen Museums Skrifter Nr 12*. Bergen. 230 s.

Keene, S. (2002). *Managing Conservation in Museums*. London: Butterworth-Heinemann, 12-29, 18 s.

Liston, D. (1993). *Museum Security and Protection*. London: Routledge, 9-20, 12 s.

- MacLeod, S.** (2001). Making museum studies: training, education, research and practice. *Museum management and Curation* **19**(1), 51-61, 11 s.
- Moe, H.** (1996). Museet og museologien – debatten om en institusjon av "udiskutabel" betydning. *Årbok for Bergen Museum 1996*, 67-69, 3 s.
- Normann, S.** 2002: *Arkeologi på programmet. En analyse av arkeologi i NRK Radio/TV 1960-2000*. Upubl. Hovedoppgave NTNU. Ca 100 s.
- Olsen, B.** 1993 Det arkeologiske museum. Momenter til en kritikk. *Nordisk Museologi* 1. 45-60. 15 s.
- Olsen, B. og Svestad, A.** 1994 Creating prehistory: archaeology museums and the discourse of modernism. *Nordisk museologi* 1. 3-20. 17 s.
- Schmidt, F.** (1992). Codes of museum ethics and the financial pressures on museums. *Museum Management and Curatorship* 11, 257-268, 12 s.
- Sullivan, L.P. og Childs, S.T.** (2003). Managing curated collections – the basics. *Curating Archaeological Collections*. Walnut Creek: Alta Mira Press, 59-77, 19 s.
- Sæter, G.** (2004). Museene mellom konservering og konsum. *Nordisk Museologi* 2004.1, 11-28, 18 s.
- Šola, T.** (1992). The future of museums and the role of museology. *Museum Management and Curatorship* 11, 393-400, 8 s.
- Ågren, P.-U.** (1993). Museologi och kulturarv. *Nordisk Museologi* 1993.1, 61-65, 5 s.

Tilsammen ca 1029 sider.

ARK3230 Arkeologisk spesialisering

Instituttet utarbeider pensumlister innenfor de spesialområder emnet omfatter. Studentene kan også selv legge opp gjeldende pensum i samarbeid med faglærer. Pensumet må være godkjent av faglærer før fristen for å melde seg til eksamen går ut.

Følgende pensumlister er allerede godkjent i emnene *Bergkunst i globalt perspektiv*, *Historisk arkeologi II* og *Teknologienes arkeologi II*.

BERGKUNST I GLOBALT PERSPEKTIV

PENSUM

Generelt

Bahn, Paul G 1993: The 'dead wood stage' of prehistoric art studies: style is not enough. *Rock art studies: the post-stylistic era or where do we go from here?* Oxbow monograph 35, s. 51-59. Oxford. (6 s)

Clottes, Jean 2002: *World rock art*. Los Angeles. (135 s)

Deręowski, J.B 1995: Perception – depiction – perception and communication: a skeleton key to rock art and its significance (med kommentarer), *Rock art research* 12, s. 3-22. (18 s)

Groenfeldt, David, 1985: The interpretation of rock art (med kommentarer), *Rock art research* 2, s. 20-46. (25 s)

Engelstad, Ericka 2001: Desire and body maps: all the women are pregnant, all the men are virile, but... *Theoretical perspectives in rock art research*, s. 263-289. Oslo. (21 s)

Hodgson, Derek 2000: Art, perception and information processing: an evolutionary perspective. *Rock art research* 17, s. 3-34. (30 s)

Layton, Robert 1991: *The anthropology of art, second edition*. Cambridge. (258 s)

Lewis-Williams, David J. 2001: Monolithism and polysemy: Scylla and Charybdis in rock art research. *Theoretical perspectives in rock art research*, s. 23-39. Oslo. (15 s)

Mandt, Mandt, 2001: Women in disguise or male manipulation? Aspects of gender symbolism in rock art. *Theoretical perspectives in rock art research*, s. 290-311. Oslo. (19 s)

Sognnes, Kalle 2001: When rock art comes into being: on the recognition and acceptance of new discoveries (med kommentarer). *Rock art research* 18, s. 75-90. (15 s)

Paleolittikum

Bahn, Paul G. 1988: No sex, please, we're Aurignacians (med kommentarer). *Rock art research* 3, s. 99-120. (20 s)

Clottes, Jean 1990: The parietal art of the Late Magdalenian. *Antiquity* 64, s. 527-548. (20 s)

Clottes, Jean 1993: Post-stylistic? *Rock art studies: the post-stylistic era or where do we go from here?* Oxbow monograph 35, s. 19-25. Oxford. (5 s)

Conkey, Margareth W. 1987: New approaches in the search of meaning? A review of research in 'Palaeolithic art'. *Journal of field archaeology* 14, s. 413-430. (17 s)

Lewis-Williams, David 2002: *The mind in the cave*. New York. (320 s)

Waller, Steven J. 1993: Sound reflection as an explanation for the content and context of rock art. *Rock art research* 10 (med kommentarer), s. 91-101. (9 s)

Europas post-paleolittikum

Anati, Emmanuel 1976: *Evolution and style in Camunian rock art*, s. 33-54. Capo di Ponte. (21 s)

Beltran, Antonio 1982: *Rock Art of the Spanish Levant*. Cambridge (70 s).

Bevan, Lynn 2000: Women's art, men's art: gender specific image selection in the rock art of Valcamonica. *Signifying place and space: world perspectives of rock art and landscape*. BAR international series 902, s. 103-110. Oxford. (7 s)

Bradley, Richard 1999: *Rock art and the prehistory of Europe*. London. (213 s)

- Chippindale, Christopher** 2001: Theory and meaning of prehistoric European rock art: 'informed methods', 'fomal methods' and questions of uniformitarianism. *Theoretical perspectives in rock art research*, s. 68-98. Oslo. (20 s)
- Dronfield, Jeremy** 1995. Subjective vision and the source of Irish megalithic art. *Antiquity* 69: 539-549. (10 s)
- Van Hoek, Maarten** 1997: The distribution of cup-and-ring motifs along the Atlantic seaboard of Europe. *Rock art research* 14, s. 3-17. (14 s)
- Johnston, Susan** 1991: Distributional aspects of prehistoric Irish petroglyphs. *Rock art and prehistory*. Oxbow monographs 10, s. 86-95. Oxford. (8 s)
- Nash, George** 1997: Dancing in space: rock art of Campo Lameiro Valley, southern Galicia, Spain. *Semiotics of landscape: archaeology of mind*. BAR international series 661, s. 46-58. Oxford. (11 s)
- Vázquez Rozas, Roberto** 1999: Prehistoric open-air rock art in Galicia, north-west Spain: characteristics and principal iconography. *Rock art research* 16, s. 113-126. (13 s)
- Waddington, Clive** 1998: Cup and ring marks in context. *Cambridge archaeological journal* 8, s. 29-54. (23 s)

Afrika

- Davis, Whitney** 1984: Representation and knowledge in the prehistoric rock art of Africa. *The African archaeological review* 2, s. 7-35. (27 s)
- Dowson, Thomas A.** 1988: Revelations of religious reality: the individual in San rock art. *World archaeology* 20, s. 116-127. (10 s)
- Kechagia, Hermione** 1995: The row and the circle: semiotic perspective of visual thinking. *Rock art research* 12, s. 109-116. (8 s)
- Lewis-Williams, David J.** 1982: The economic and social context of southern San rock art. *Current anthropology* 23, s. 429-449. (20 s.)
- Lewis-Williams, David J.** 1984: The empiricist impasse in southern African rock art studies. *The South African archaeological bulletin*. 39, s. 58-66. (7 s)
- Lewis-Williams, David J.** 1987: Art as a window to other worlds. *Suid-Afrikaanse Tydskrift vir Wetenskap* 83, s. 245. (1 s)

Lewis-Williams, David J. 1987: A dream of eland: an unexplored component of San shamanism and rock art. *World archaeology* 19, s. 165-176. (10 s)

Lewis-Williams D.J & Dowson, T.D 1990: Through the veil: the San rock paintings and the rock face. *South African archaeological bulletin* 45, s. 5-16. (12 s)

Ouzman, Sven 1998: Towards a mindscape of landscape: rock art as expression of world-understanding. *The archaeology of rock-art*, s. 30-41. Cambridge. (9 s)

Amerika

Brody, J.J 1989: Site use, pictorial space and subject matter in late prehistoric and early historic Rio Grande pueblo art. *Journal of anthropological research* 45, s. 15-28. (14 s)

Lewis, Roy Q. 1994: Contemporary indigenous use of traditional rock art sites at Yaraque, Bolivia. *Rock art research* 11, s. 3-7. (5 s)

Meldrum, Marjorie 1992: Archaeology of the mind: rhythmic and certain elemental petroglyph forms. *Ancient images, ancient thought*, s. 347-356. Calgary. (9 s)

Patterson-Rudolph, Carol 1993: *Petroglyphs and pueblo myths of the Rio Grande*. Rev. ed. Albuquerque. (132 s)

Swartz, B.K & Hurlbutt, T.S 1994: Space, place and territory in rock art interpretation: An integration of concepts of space and their application to an unusual petroglyph locality in the Great Basin, USA. *Rock art research* 11, s. 13-22. (9 s)

Whitley, Davis S. 2001: Science and the sacred: interpretive theory in U.S. rock art research. *Theoretical perspectives in rock art research*, s. 124-151. (22 s)

Australia

Bednarik, Robert G. 1986: Parietal finger markings in Europe and Australia. *Rock art Research* 3. (med kommentarer) s. 30-61. (30 s)

Clegg, John 1991: Pictures and pictures of... *Rock art and prehistory*. Oxbow monograph 10, s. 109-111. Oxford. (3 s)

Franklin, Natali R 1986: Stochastic vs. emblematic: an archaeologically useful method for the analysis of style in Australian rock art. *Rock art research* 3, s. 121-124. (4 s)

Layton, Robert 1992: *Australian rock art: a new synthesis*. s. 1-30. (30 s)

Mulvaney, Ken 1996: What to do on a rainy day: reminiscences of Mirriuwung and Gadjerong artists. *Rock art research* 13, s. 3-20. (18 s)

Taçon, Paul S.C 2001: Theory building and model making in Australian rock art research. *Theoretical perspectives in rock art research*, s. 110-123. Oslo. (10 s)

Asia

Jasiewicz, Zbigniew & Rozwadowski, Andrzej 2001: Rock paintings – wall paintings: new light on art tradition in Central Asia. *Rock art research* 18, s. 3-14. (11 s)

Novellino, Dario 1999: Towards an understanding of Päläqwan rock drawings: between visual and verbal expression. *Rock art research* 16, s. 3-24. (21s)

Huisheng, Tang 1989: A study of petroglyphs in Qinghai Province, China. *Rock art research* 6, s. 3-10. (7 s)

Huisheng, Tang 1993: Theory and method in Chinese rock art studies. *Rock art research* 10, s. 83-90. (9 s)

Ningsheng, Wang 1984: An introduction to rock paintings in Yunnan province (People's Republic of China). *Rock art research* 1, s. 75-90. (15 s)

Totalt ca. 1650 sider

HISTORISK ARKEOLOGI II

PENSUM

Allment (205 s.)

Andrén, A., 1997. *Mellan ting och text. En introduktion till de historiska arkeologierna*. Stockholm/Stehag s. 11-45, 112-187 (111 s.)

Champion, T. C., 1990. Medieval archaeology and the tyranny of the historical record. I: *From the Baltic to the Black Sea* Eds. D. Austin & L. Alcock. One World Archaeology 18. London: Unwin Hyman. s.79-93. (15 s.)

Deagan, K. (1982) 1996. Avenues of Inquiry in Historical Archaeology. I: *Images of the Modern World. Readings in Historical Archaeology*. Ed. C. E. Orser Jr. Walnut Creek: Altamira Press. s.16-36 (21 s.)

Funari, P. A., Hall, M. & Jones, S., 1999. Introduction: archaeology in history. I: *Historical Archaeology. Back from the Edge* Eds. P. P. A. Funari, M. Hall & S. Jones. One World Archaeology 31. London: Unwin Hyman. s. 1-17 (18 s.)

Johnson, M., 2006. The Tide Reversed: Prospects and Potentials for a Postcolonial Archaeology of Europe. I: *Historical Archaeology*. Ed. M. Hall & S. W. Silliman. Blackwell Studies in Global Archaeology. London: Blackwell s. 313-328 (16 s.)

Little, B. J., (1994) 1996. People with history: An Update on Historical Archaeology in the United States. I: *Images of the Modern World. Readings in Historical Archaeology*. Ed. C. E. Orser Jr. Walnut Creek: Altamira Press. s. 42-65 (24 s.)

Samtidsarkeologi (80 s.)

Burström, M., 2007. *Samtidsarkeologi. Introduktion till ett forskningsfält*. Lund. s. 25-104 (80s.)

**Teorier om makt og samfunn med relevans for de historiske arkeologiene
(82 s.)**

Crumley, C. L., 1995. Heterarchy and the Analysis of Complex Societies. I: *Heterarchy and the Analysis of Complex Societies*. Ed. R. Ehrenreich, C. Crumley & J. Levy. Archaeological Papers of the American Anthropological Association, No. 6, Washington D.C. s.1-4 (4 s.)

Flyvbjerg, B., 1992. *Rationalitet og magt. Bind I. Det konkrete videnskap*. København: Akademisk forlag. s. 103-117 (15 s.).

Jerneck, M., 1990. Centrum-periferi-teorier. I: *Nationalencyklopedin* Bd 4. Höganäs: Bra böcker. s. 55-57 (3 s.).

Mann, M., 1986. *The Sources of Social Power*. Vol. I. Cambridge: Cambridge University Press. s. 1-32 (32 s.)

Orser, C. E. Jr. 2002. Acculturation. I: *Encyclopedia of Historical Archaeology*. Ed. C. E. Orser Jr. London: Routledge. s. 4-6 (3 s.)

Orser, C. E. Jr. 2002. Creolisation. *Encyclopedia of Historical Archaeology*. Ed. C. E. Orser Jr. London: Routledge. s. 138-139 (2 s.)

Wikipedia. The Free Encyclopedia: *Discourse* (2 s.)

Wikipedia. The Free Encyclopedia: artikkel *Economic anthropology* (5 s.)

Wikipedia. The Free Encyclopedia: artikkel *Habitus* (2 s.)

Wikipedia. The Free Encyclopedia: artikkel *Historical materialism* (8 s.)

Wikipedia. The Free Encyclopedia: artikkel *Postcolonialism* (3 s.)

Wikipedia. The Free Encyclopedia: artikkel *Structuration* (3 s.)

**Materiell kultur och sosiale relasjoner
(119 s)**

Foster, R. J., 2006. Tracking Globalization. Commodities and Value in Motion. I: *Handbook of Material Culture*. Ed. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler, M. Rowlands & P. Spyer. London: SAGE Publications s.285-297 (13 s.)

Gosden, C., 2006. Material Culture and the Long-term Change. I: *Handbook of Material Culture*. Ed. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler, M. Rowlands & P. Spyer. London: SAGE Publications s. 425-441 (17 s.)

Howard-Davis, C. 2001. Artefacts. I: *The Historical Archaeology of Britain, c. 1540-1900*. Ed. R. Newman, D. Cranstone, & C. Howard-Davis s. 211-224 (14 s.)

Hoskins, J., 2006. Agency, Biography and Objects. I: *Handbook of Material Culture*. Ed. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler, M. Rowlands & P. Spyer. London: SAGE Publications s. 74-82 (9 s.)

Law, J. 2002. Objects and Spaces. *Theory, Culture and Society*. Vol. 19: s 5 – 6, 91 – 105 (12 s.)

Miller, D., 2006. Consumption. I: *Handbook of Material Culture*. Ed. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler, M. Rowlands & P. Spyer. London: SAGE Publications s. 341-351 (11 s.)

St. George, R., 2006. Home Furnishing and Domestic Interiors. I: *Handbook of Material Culture*. Ed. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler, M. Rowlands & P. Spyer. London: SAGE Publications s.221-227 (9 s.)

Thiis-Evensen, T., 1998. Arkitekturens maktgrammatikk. I: *Maktens korridorer. Arkitektur som politikk*. Red. C. Kullberg Christophersen. Oslo:Norsk form. s. 5-14 (10 s.)

Van Dommelen, P., 2006. Material Culture and Postcolonial Theory in Colonial Situations. I: *Handbook of Material Culture*. Ed. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler, M. Rowlands & P. Spyer. London: SAGE Publications s.104-121 (18 s.)

Wikipedia. The Free Encyclopedia: artikkel/Actor-network theory (6 s)

Makt og dominans som historisk-arkeologisk problem (115 s.)

Carelli, P. 2004. Individualisering, privatisering och kommersialisering. Framväxten av en kapitalistisk anda i 1100-talets Danmark.I: *Individ, kollektiv och individuella mönster i medeltidens Danmark*. Carelli, P., Hermansson, L. & Sanders, H. (red.). Göteborg: Makadem förlag. s. 24-55 (32 s.)

Carlsson, K., 2007. *Var går gränsen? Arkeologiska uttryck för religiösa och politiska aktörer i det nuvarande Västsverige under perioden 1000-1300.* Lund Studies in Historical Archaeology 6. Uddevalla: Bohusläns museums förlag. s. 11-28, 175-187 (31 s.)

De Cunzo, L. A. 2006. Exploring the Institution: Reform, Confinement, Social Change. I. *Historical Archaeology*. Ed. M. Hall & S. W. Silliman. Blackwell Studies in Global Archaeology. London: Blackwell s. 167-185 (19 s.)

McGuire, R. H., 2006. Marxism and capitalism in historical archaeology. I: *The Cambridge Companion to Historical Archaeology*. Ed. D. Hicks & M. C. Beaudry. Cambridge: Cambridge University Press s. 123-142 (20 s.)

Pauls, E. P. 2006. The Place of Space. Architecture, Landscape, and Social Life. I: *Historical Archaeology*. Ed. M. Hall & S. W. Silliman. Blackwell Studies in Global Archaeology. London: Blackwell s. 66-78 (13 s.)

Skrift og makt, literacy og arkeologi (135 s.)

Andrén, A., 2000. Re-reading embodied texts: an interpretation of runestones. I: *Current Swedish Archaeology* Vol. 8., s. 7-27 (21 s.)

Moreland, J., 2001. *Archaeology and Text*. Duckworth Debates in Archaeology. London: Duckworth. s. 33-53, 77-97 (42 s.)

Clanchy, M. T. 1989., Reading the signs at Durham Cathedral. Schousboe, K. & Larsen, M. T. (eds.) *Literacy and Society*. Copenhagen. p. 149-170 (22 s.)

Fischer, S. 2005. Roman Imperialism and Runic Literacy. The Westernization of Northern Europe (150-800 AD). *Aun* 33, Uppsala. s. 59-72 (13 s.)

Larsen, M. T., 1988. Introduction: literacy and social complexity. I: *State and Society. The emergence and development of social hierarchy and political centralization*. Eds. J. Gledhill, B. Bender & M. T. Larsen. One World Archaeology 4. London: Unwin Hyman. s. 173-188 (15 s.)

Palm, R., 1994. Vem kunde läsa och skriva runor under medeltiden? *Runmärkt från brev till klotter. Runorna under medeltiden*. Red. S. Benneth, J. Ferenius, H. Gustavson & M. Åhlén. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 53-61 (9 s.)

Stoddard, S. & Whitley, J., 1988. The social context of literacy in Archaic Greece and Etruria. *Antiquity* 62 p. 761-772 (12 s.)

Identiteter som historisk-arkeologisk problem (43 s.)

Curta, F., 2007. Some Remarks on Ethnicity in Medieval Archaeology. I: *Early Medieval Europe*. Vol. 15 (2) s. 159-185 (27 s.)

Staski, E., 2002. Ethnicity. I: *Encyclopedia of Historical Archaeology*. Ed. C. E. Orser Jr. London: Routledge. s. 181-184 (4 s.)

Wallerström, T., 2008. Arkeologin och kampen om land och vatten – personliga reflektioner kring ett bruk av det förflutna i Nordskandinavien. I: *Arkeologi och identitet*. Ed. Petersson, B. & Skoglund, P. Acta Archaeologica Lundensia Series in 8:o No 53. Lund: Institutionen för arkeologi och antikens historia. s. 57-68 (12 s.)

Genusarkeologi (22 s.)

Gilchrist, R. 1994. *Gender and Material Culture. The Archaeology of religious Women*. London. London: Routledge. s. 1-21 (22 s.)

Om visse slags skriftlige kilder og arkeologien (47 s.)

Herschend, F. 1997. Historical or textual archaeology. An Archaeology of Critical Rereading. I: *Current Swedish Archaeology* Vol. 5. s. 65-78 (14 s.)
MERK. Texten finns även på svenska i Herschends artikelsamling "I förhållande till arkeologi" (Opia 18, Uppsala 1998)

Näsman, U., 1988. Analogislutning i nordisk Jernalderarkæologi. Et bidrag til udviklingen af en nordisk historisk etnografi. I: *Fra Stamme til Stat i Danmark 1*. Red. P. Mortensen og B. M. Rasmussen. Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter XXII. Højbjerg: Jysk Arkæologisk Selskab s. 123-136 (14 s.)

Rosén, C., 2001. Arkeologi i arkiven – bouppteckningar och jordfynd från en halländsk by ca 1750-1850. I: *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Red. A. Andrén, L. Ersgård & J. Wienberg. Lund Studies in Medieval Archaeology 29. s.105-111 (7 s.)

Skoglund, P., 2007. A traveller's view of Migration Period Scandinavia. Jordanes' Scandza and the material evidence. I: *On the Road. Studies in Honour of Lars Larsson*. Ed. B. Hårdh, K. Jennbert & D. Olausson. Acta Archaeologica Lundensia in 4:o, No. 26. Stockholm: Almqvist & Wiksell International. S. 276-280 (5 s.)

Wilkie, L. A., 2006. Documentary archaeology. I: *The Cambridge Companion to Historical Archaeology*. Ed. D. Hicks & M. C. Beaudry. Cambridge: Cambridge University Press s. 13-33 (21 s.)

Historiske kilder, muntlig tradisjon och kildekritikk (138 s.)

Echo-Hawk, R. C., 2000. Ancient History of the New World: Integrating Oral Traditions and the Archaeological Record in Deep Time. I: *American Antiquity* 65(2) s. 267-288 (22 s.)

Kjeldstadli, K., 1993- *Fortida er ikke hva den en gang var. En innføring i historiefaget*. (2:a uppl.) Oslo. s. 51-61, 75-88, 151-226, 245-258 (116 s.)

MERK. Dette arbete foreligger i ulike identiske utgåvor men med olikartad paginering. Det är kap. 3, 5, 11-15, 17 som är aktuella.

Case-studies (666 s.)

Dixon, K. J., 2006. Saloons in the Wild West and Taverns in Mesopotamia. I: *Between Dirt and Discussion. Methods, Methodology, and Interpretation in Historical Archaeology*. Ed. S. N. Archer & K. M. Bartoy. New York: Springer. S. 61-73 (13 s.)

Gustin, I. 2004. *Mellan gåva och marknad. Handel, tillit och materiell kultur under vikingatid*. Lund Studies in Medieval Archaeology 34. Stockholm. s. 237-255 (19 s.)

Hall, M., 1999. Subaltern voices? Finding the spaces between things and words. *Historical Archaeology. Back from the Edge*. Ed. P. P. A, Funari, M. Hall & S. Jones. One World Archaeology 31. London: Routledge. s. 193-202 (10 s.)

Hansen, G. 2000. Bydannelse og forklaring af sociale fænomener. Individualisme, kollektivism og Giddens strukturationsteori. I: *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift* 2000:4. s. 2-15. (14 s.)

- Larsson, S.**, 2006. Gestaltningen av några skånska städer. I: *Centraliteter. Människor, strategier och landskap* Red. S. Larsson. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 167-292 (125 s)
- Larsson, S.**, 2006. Den mänskliga staden? *Nya stadsarkeologiska horisonter*. Red. S. Larsson. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 29-80 (52 s.)
- Monié Nordin, J.**, 2005. När makten blev synlig – senmedeltid i södra Dalarna. *Stockholm Studies in Archaeology 36*. Stockholm. s. 15-33 (19 s.)
- Nassaney, M. S. & Abel, M. R.** 2000. Urban Species, Labor Organization, Social Control. Lessons from New England´s Ninteenth-Century Cutlery Industry. *Lines that Divide. I: Historical Archaeologies of Race, Class, and Gender*. Eds. J. A. Delle, S. A. Mrozowski, R. Paynter. Knoxville: The University of Tennessee Press. s. 239-269 (31 s.)
- Rathje, W.**, 2001. Integrated Archaeology. A Garbage Paradigm. I: *Archaeologies of the Contemporary Past*. Eds. V. Buchli, & G. Lucas. London: Routledge.s. 63-74 (12 s.)

**Øvrig
(ca 250 s.)**

Foruten pensum overfor skal en bok på ca 250 sider leses. Denne knyttes til kursets seminarer og velges i samråd med faglærer.

TEKNOLOGIENES ARKEOLOGI II

PENSUM

- Birgerstam, P.** 2000: *Skapande handling – om idéernas födelse*. Studentlitteratur: Lund. 200 s.
- Dobres, M.-A.** 2000: *Technology and Social Agency. Outlining a Practice Framework for Archaeology*. Blackwell: Oxford. S. 1-230. 220 s.
- Gustafsson, G.A.** 2002: *Den inre teatern I lärandet – en studie om kunskapsväxandet inom handverk*. Kungl. Tekniska Högskolan: Stockholm. 260 s.
- Guttorm, G.** 2001: *Duodji Bálgát – en studie i duodji. Kunsthåndverk som visuell erfaring hos et urfolk*. Dr.art. avhandling, Universitetet i Tromsø, Kap. 4: Erfaring og duodji. S. 45-62. 18 s.
- Ingold, T.** 2000: *The Perception of the Environment. Essays in livelihood, dwelling and skill*. Routledge: London/New York. Part III: Skill. S. 289-419. 120 s
- Latour, B.** 1999: *Pandora's hope. Essays on the Reality of Science Studies*. Harvard University Press: Cambridge Mass/London. Chapter 2: Circulating Reference. S. 24-80. 55 s.
- Molander, B.** 1993 [1996]: *Kunnskap i handling*. Daidalos: Gøteborg. 300 s.
- Polanyi, M.** 1958 [1962]: *Personal Knowledge. Towards a Post-critical Philosophy*. University of Chicago Press. Chapter 4, Skills. S. 49-65. 16 s.
- Polanyi, M.** 1966 [1983]: *The Tacit Dimension*. Peter Smith: Gloucester, Mass. Chapter 1, Tacit knowing. s. 1-25. 25 s.
- Ryle, G.** 1949 [2000]: *The Concept of Mind*. The University of Chicago Press. Chapter II: Knowing how and knowing that. S. 25-61. 36 s.
- Wendrich, W.Z.** 1999: *The World According to Basketry. An Ethnoarchaeological Interpretation of Basketry Production in Egypt*. CNWS: Leiden. 426 s.

Totalt 1676 sider

ARK3240 Selvvalgt pensum

I samråd med aktuell faglærer/veileder velger studenten et pensum på ca 750 sider som gir en videre fordypning innenfor masteroppgavens område.

ARK3320 Feltarkeologisk metode III

PENSUM

- Alterskjær, Kurt** 1985: Eldre steinalder. *Helgelands historie*, Bind 1 p. 20 - 60, Mosjøen 1985. 28 sider. Artikkelen er lagt ut på internett:
<http://www.ntnu.no/vmuseet/fakark/formidling/artikler.html>
- Bruen Olsen, Asle**, 1974: Utgraving av gravhaug på Hynne, Levanger, Nord-Trøndelag. *Rapport. Arkeologisk Serie 1974:2*. Vitenskapsmuseet. 10 sider. <http://www.ntnu.no/vmuseet/fakark/formidling/artikler.html>
- Bjerck, Hein (red.) Åstveit, Leif Inge, Meling, Trond, Gundersen, Jostein, Jørgensen, Guro, Norman, Ståle**, 2008: Ormen Lange Nyhamna. *NTNU Vitenskapsmuseets arkeologiske undersøkelser*. Tapir Akademiske forlag. Kap. 1 og 2. Side 1-70. 70 sider.
- Christophersen, A. og Jondell, E.**, 1988: "Feltundersøkelsene 1973-85" p.9-37..I Fortiden i Trondheim bygrunn:Folkebibliotekstomten. *Meddelelser nr.13 Del 1. Utgraving, kronologi og bebyggelsesutvikling*. Riksantikvaren, Utgravingskontoret for Trondheim. 18 sider.
- Diinhof, Søren**, 2005: Kogegruber – glimt af en rituel praksis gennem 1500 år. *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58. s. 135 – 144. Oslo 2005.
- Ethelberg, Per**, 1986: HJEMSTED – en gravplads fra 4. og 5. årh e.Kr. *Skrifter fra museumsrådet for Sønderjyllands amt, 2. Haderslev 1986*. p. 7 – 23. 7 sider.
- Farbregd, Oddmund**, 1974: To nordtrønderske båtgraver. Lø, Steinkjer. Utgraving 1969. Haug, Verdal. Utgraving 1970. I: *Rapport. Arkeologisk serie 1974:1, Vitenskapsmuseet*. Universitetet i Trondheim. 16 sider.
<http://www.ntnu.no/vmuseet/fakark/formidling/artikler.html>
- Farbregd, Oddmund**, 1977: Utgraving av romartids gravhaug på Kvello, Verdal, Nord-Trøndelag 1969 - 70. I: *Rapport. Arkeologisk serie 1977:1, Vitenskapsmuseet*. Universitetet i Trondheim. 17 sider.
<http://www.ntnu.no/vmuseet/fakark/formidling/artikler.html>
- Farbregd, Oddmund**, 1980: Perspektiv på Namdalens jernalder. Undersøkingar på Veiem, Sem, Væren og Bertnem. I: *Viking Bind XLIII 1979*. Norsk arkeologisk selskap, Oslo 1980. Side 20 - 80. 43 sider.
<http://www.ntnu.no/vmuseet/fakark/formidling/artikler.html>

- Fjellheim, Sverre** 1999: Samer i Rørostraktene, p. 13- 31, 145-177, 291-297.
Snåsa 1999. 20 sider.
- Gustafson, Lil**, 2005: Om kokegroper i Norge. *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58. S. 103 - 134. Oslo 2005.
- Gustafson, Lil**, 2005: Om kokegrop – kokesteinsgrop – kokegrube – jordovn – hårdgrop – torkugn – skårvsteinsgrop. *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58. S. 7 – 8. Oslo 2005.
- Hodder, Ian**, 1999: The archaeological process. An introduction. Blackwell publishers. Kap. 5. side 80 – 104. 24 sider.
- Høgestol, M. et alii, (red.)** 2005: Konstruksjonsspor og byggeskik – metodikk, tolkning og forvaltning. *Ams-Varia 43*. p. 9-168. 160 sider.
- Lind, Birgit**, 1991: Slusegårdsgravpladsen III, Gravformer og gravskikke. Bådgravene. p. 17 – 50. *Jysk Arkæologisk Selskabs Skrifter XIV, 3 1991*. 21 sider.
- Lucas, Gavin**, 2001: *Critical approaches to fieldwork. Contemporary and historical archaeological practice*. Routledge. 214 sider.
- Løken, Trond** 1977: " Nye funn fra et gammelt gravfelt. Kan gård og gravplass gå tilbake til eldre bronsealder?" p.133-165. I *Viking XLI-1977*. 20 sider.
- Løken, Trond** 2003: Oppkomsten av den germanske hallen - Hall og sal i eldre jernalder i Rogaland. (p. 49 - 83). *Viking 2001*. (20 sider)
- Martens, Jes**, 2005: Kokegruber i syd og nord – samme sag? *De gåtefulle kokegroper*. Varia 58. S. 37- 56. Oslo 2005.
- Mikkelsen, Martin** 1996: "De 3-skibede bronzealderhuse i Viborg amt." p. 34-59. "Bronzealderbosættelserne på Ås-højderyggen i Thy." p. 110-123. I *Bronzealderens bopladser i Midt- og Nordvestjylland*. Udgivet af De Arkæologiske Museer i Viborg amt. 25 sider.
- Nordeide, S.W.** 1988: "Relativ kronologi og faseinndeling" p.38-61. I Fortiden i Trondheim bygrunn:Folkebibliotekstomten. *Meddelelser nr.13 Del1. Utgraving, kronologi og bebyggelsesutvikling*. Riksantikvaren, Utgravingskontoret for Trondheim. 23 sider.
- Olsen, Olaf og Schmidt, Holger** 1977: Fyrkat. En jysk vikingeborg. *Nordiske Fortidsminder. Serie B-in quarto. Bind 3*. Det kongelige nordiske Oldskriftselskab. p.11-31. 20 sider.

Pettersen, Kristian 1983: Øvre Glomma: arkeologiske undersøgelser 1982 i forbindelse med konsesjonssøknad. p. 5- 16, 35 – 39, 63 – 77. Verneplan for vassdrag Rapport. Det Kgl. Norske videnskabernes selskab, Museet. *Arkeologisk serie*; 1983:1, Trondheim 1983. 15 sider. Artikkelen er lagt ut på internett:
<http://www.ntnu.no/vmuseet/fakark/formidling/artikler.html>

RIKSANTIKVAREN, 2007: VEILEDER – FORVALTNINGEN AV AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER. Ca . 25 sider. Finnes på www.ra.no

Rønne, Preben 1997: En landingsplads ved Horsekær. *Storebælt i 10.000 år. Mennesket, havet og skoven p. 290 - 294.* København 1997. 3 sider.

Stenvik, Lars 1982: Arkeologiske kulturminner i Gaulavassdraget, Sør-Trøndelag. Verneplan for vassdrag Rapport / Det Kgl. Norske videnskabernes selskab, Museet. *Arkeologisk serie*; 1982:3 Trykt: Trondheim, 1982. 15 sider. Artikkelen er lagt ut på internett:
<http://www.ntnu.no/vmuseet/fakark/formidling/artikler.html>

Stenvik, L.F. (2001): Skei - et maktsenter fram fra skyggen. Vitark 2. *Acta Archaeologica Nidarosiensia* 2. Trondheim 2001.

Totalt ca 970 sider

Konservering

De Guichen, G. (1995). Object interred, object disinterred. I N.S. Price (red.) *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM, sider 21-28, 8 sider.

Foley, K. (1995). The role of the objects conservator in field archaeology. I N.S. Price(red.) *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM, sider 11-19, 9 sider.

Price, N.S. (1995). Excavation and conservation. I N.S. Price (red.) *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM, sider 1-9, 9 sider.

Sease, C. (2000). Conservation of archaeological materials. I L. Ellis (red.) *Archaeological Method and Theory: An Encyclopedia*. London: Garland Publishing, 120-124, 5 sider.

Sease, C. (1995). First aid treatment for excavated finds. I N.S. Price (red.) *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM, sider 29-44, 16 sider.

Sease, C. (1987). *A Conservation Manual for the Field Archaeologist*. Los Angeles: University of California, 23-49, 27 sider.

Stubbs, J.H. (1995). Protection and presentation of excavated structures. I N.S. Price(red.) *Conservation on Archaeological Excavations*. Rome: ICCROM, sider 73-89, 17 sider.

Totalt 91 sider

Anbefalt litteratur:

Børsheim, R.L. E-C. Soltvedt et alii, 2002: GAUSEL - utgravningene 1997 - 2000. AmS-Varia 39. Stavanger 2002.

Feltperm. Oppslagsverk for rutiner og fremgangsmåter ved arkeologiske utgravninger. Seksjon for arkeologi og kulturhistorie. Vitenskapsmuseet. NTNU. u.år. Utleveres i kopi.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag 2000. *Verdier i Gaula, Midtra Gauldal kommune i Sør-Trøndelag*. Utgitt av direktoratet for naturforvaltning i samarbeid med Norges vassdrag- og energidirektorat. VVV-rapport 2001-22, Trondheim.

Holck, Per 1970: Skjelettgraving. En innføring i antropologi for arkeologer. Universitetsforlaget.

RIKSANTIKVAREN (utgitt av) :

Forskrift om faglig ansvarsfordeling mv. etter kulturminneloven.
<http://www.lovdatab.no/for/sf/md/md-19790209-8785.html>

Forskrift om forbud mot utførsel av kulturminner.
<http://www.lovdatab.no/for/sf/kk/kk-20011214-1420.html>